

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَ بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَ مَا يُخَدِّعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَ مَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا ءَامَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِن لَّا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ وَ إِذَا لُقُوا بِذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامِنُوا وَ إِذَا حَلُّوا إِلَىٰ شَيْطَانِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِءُونَ ﴿١٤﴾ اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَ يُمِدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ وَ مَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

۶- سَوَاءً : یکسان - ءَأَنذَرْتَهُمْ : چه آنان

را بیم دهی

۷- خَتَمَ : مهر نهاده است - سَمْعِهِمْ :

گوش هایشان، شنوایی شان - أَبْصَارِهِمْ :

چشمانشان، بینایی شان - غِشَاوَةً :

پرده‌ای

۸- الْيَوْمِ الْآخِرِ : روز قیامت - مَا هُمْ :

نیستند

۹- يُخَدِّعُونَ : فریب می‌دهند -

مَا يُخَدِّعُونَ : نمی‌فریبند - مَا يَشْعُرُونَ :

نمی‌فهمند

۱۰- زَادَهُمْ ... مَرَضًا : بر بیماریشان افزود-

كانوا يكذبون : دروغ می‌گفتند

۱۱- قِيلَ : گفته شود

۱۲- لَا يَشْعُرُونَ : رک : ۹

۱۳- قِيلَ : رک : ۱۱ - ءَامِنُوا : ایمان

بیاورید - السُّفَهَاءُ : بی‌خردان

۱۴- لَقُوا : دیدار کنند - حَلُّوا إِلَىٰ... : با ... خلوت کنند - شَيْطَانِهِمْ : همدستان پلیدشان - مُسْتَهْزِءُونَ :

مسخره‌کنندگان

۱۵- يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ : آنان را مسخره می‌کند - يُمِدُّهُمْ : آنان را وامی‌گذارد، مهلت می‌دهد - يَعْمَهُونَ : درحالی که

سرگردانند

۱۶- اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَىٰ : گمراهی را به بهای هدایت خریده‌اند - مَا رَبِحَتْ : سود نکرد - مُهْتَدِينَ :

هدایت‌یافتگان

- ۱۷- **اِسْتَوْقَدَ**: برافروزد - **اَضَاءَت**: روشن کند - **ذَهَبَ ... يَ :** ... را از بین ببرد - **تَرَكَهُم** : آنان را رها می کند - **لَا يُبْصِرُونَ**: (در حالی که) نمی بینند
- ۱۸- **صُمٌّ**: آنان کرها (هستند) - **بُكْمٌ**: لالها - **عُمى**: کورها
- ۱۹- **صَبِيْبٌ**: بارانی تند - **اَصْبَاعِهِمْ**: انگشتانشان - **اِذَانِهِمْ**: گوش هایشان - **الصَّوَاعِقِ**: صدای (شدید) صاعقه ها - **حَدَرَ الْمَوْتِ**: از بیم مرگ - **مُحِيْطٌ**: دارای احاطه
- ۲۰- **يَكَادُ**: نزدیک است - **يَخْطَفُ**: بر باید - **اَبْصَارُهُمْ**: چشم هایشان - **كُلَّمَا**: هرگاه - **اَضَاءَت**: روشن کند - **مَشَوْا**: راه می روند - **اَظْلَمَ**: تاریک شود - **قَامُوا**: می ایستند - **ذَهَبَ يَ ... :** رک : ۱۷ - **سَمِعِهِمْ**:

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا اَضَاءَت مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾ صُمٌّ بُكْمٌ عُمى فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾ اَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَةٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ اَصَابِعَهُمْ فِي اِذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَدَرَ الْمَوْتِ ۗ وَاللَّهُ مُحِيْطٌ بِالْكَافِرِيْنَ ﴿١٩﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ اَبْصَارَهُمْ ۗ كُلَّمَا اَضَاءَتْ لَهُمْ مَشَوْا فِيْهِ وَاِذَا اَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٠﴾ يَتَايَا النَّاسِ اَعْبُدُوا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَاَلَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿٢١﴾ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمْ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَاَلسَّمَاءَ بِنَاءً وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ۗ فَلَا تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٢﴾ وَاِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَاتُوا بِسُوْرَةٍ مِّنْ مِّثْلِهٖ وَاَدْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٢٣﴾ فَاِنْ لَّمْ تَفْعَلُوْا وَلَنْ تَفْعَلُوْا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِيْ وَقُوْدُهَا النَّاسُ وَاَلْحِجَارَةُ ۗ اُعِدَّتْ لِلْكَافِرِيْنَ ﴿٢٤﴾

شنوایی شان، گوش هایشان - **اَبْصَارِهِمْ**: بینایی شان، چشمانشان - **قَدِيْرٌ**: توانا

۲۱- **تَتَّقُوْنَ**: تقوا پیشه کنید

۲۲- **فِرَاشًا**: بستری - **بِنَاءً**: سقفی - **اَخْرَجَ**: بیرون آورد - **الثَّمَرَاتِ**: انواع محصولات و میوه ها - **اَنْدَادًا**: همتایانی

۲۳- **رَيْبٍ**: شکى - **مِمَّا**: مین + ما - **فَاتُوا بِ...**: پس ... بیاورید - **ادْعُوا**: فراخوانید - **شُهَدَاءَكُمْ**: یاورانتان

۲۴- **اِنْ لَّمْ تَفْعَلُوْا**: اگر (چنین) نکنید - **لَنْ تَفْعَلُوْا**: هرگز نمی توانید بکنید - **اتَّقُوا النَّارَ**: از آتشی بترسید - **وَقُوْدُهَا**:

هیزمش - **الْحِجَارَةُ**: سنگها - **اُعِدَّتْ**: آماده شده است

۲۵- **بَشِّرْ**: مژده بده - **الْأَنْهَارُ**: نهرها -

كُلَّمَا: هرگاه - **رُزِقُوا**: روزی داده شوند-

مَمْرَةٍ: میوه‌ای - **أَتُوا بِهِ**: آن (نعمت‌ها)

آورده شود - **مُتَشَابِهًا**: شبیه به هم -

مُطَهَّرَةٌ: پاک شده

۲۶- **لَا يَسْتَحْيَى**: شرم نمی‌کند - **بِعَوَضَةٍ**:

پشهای - **أَرَادَ**: خواسته است - **يُضِلُّ**:

گمراه می‌کند - **الْفٰسِقِينَ**: نافرمانان

۲۷- **يَنْقُضُونَ**: می‌شکنند - **مِيثَاقِهِ**:

محکم کردن آن (عهد) - **أَنْ يُّوَصَّلَ**:

که پیوند خورد

۲۸- **أَحْيَاكُمْ**: شما را زنده کرد -

يُمِيتُكُمْ: شما را می‌میراند - **تُرْجَعُونَ**:

بازگردانده می‌شوید

۲۹- **إِسْتَوَى**: پرداخت - **سَوَّاهُنَّ**: آنها

را مرتب کرد - **سَبْعَ سَمَوَاتٍ**: هفت

آسمان

وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ
رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا
وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۵﴾
﴿۲۶﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيَىٰ أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا
فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا
يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ
إِلَّا الْفٰسِقِينَ ﴿۲۷﴾ الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ
مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ
وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿۲۸﴾
كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ
ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۲۹﴾ هُوَ
الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَىٰ
السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۳۰﴾

۳۰- **جَاعِلٌ** : قرار دهنده - **خَلِيفَةً** :

جانشینی - **يَسْفِكُ الدِّمَاءَ** : خون ریزی

می کند - **نُفْسِيحٌ** : از بدی منزله می دانیم-

بِحَمْدِكَ : با ستایش تو - **نُقَدِّسُ لَكَ** : تو

را پاک می دانیم

۳۱- **عَلَّمَ** : یاد داد - **عَرَضَهُمْ** : آنان را

عرضه کرد - **أَنْبِئُونِي** : مرا آگاه کنید -

هَؤُلَاءِ : اینان

۳۲- **سُبْحٰنَكَ** : تو منزهی - **عَلَّمْتَنَا** : رک: ۳۱

۳۳- **أَنْبِئُهُمْ** : رک : ۳۱ - **أَلَمْ أَقُلْ** : مگر

نگفتم - **تُبْدُونَ** : آشکار می کنید - **كُنْتُمْ**

تَكْتُمُونَ : پنهان می کردید

۳۴- **أَبَى** : سرپیچی کرد - **اسْتَكْبَرَ** : تکبر

ورزید

۳۵- **أَسْكُنُ** : ساکن شو - **كُلًّا** : شما (دو

نفر) بخورید - **رَعَدًا** : فراوان - **حَيْثُ** :

هرجا - **شَيْئًا** : شما (دو نفر) خواستید -

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾
 وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾ قَالُوا سُبْحٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾ قَالَ يَتَّبِعُ آدَمَ أَنْبِئُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾
 وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾ فَآزَلَهُمَا الشَّيْطٰنُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾ فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

لَا تَقْرَبَا: شما (دونفر) نزدیک نشوید - **الشَّجَرَةَ**: درخت

۳۶- **أَزَلَّهُمَا**: آن دو را لغزانید - **أَخْرَجَهُمَا**: آن دو را بیرون کرد - **مِمَّا**: من + ما - **اهْبِطُوا**: فرو شوید - **بَعْضُكُمْ**:

(در حالی که) بعضی از شما - **عَدُوٌّ**: دشمن - **مُسْتَقَرٌّ**: قرارگاهی - **مَتَاعٌ**: وسیله بهره‌مندی - **حِينٍ**: زمانی معین

۳۷- **تَلَقَىٰ**: دریافت کرد - **تَابَ عَلَيْهِ**: توبه‌اش را پذیرفت - **التَّوَابُ**: بسیار توبه‌پذیر

۳۸- اِهْبِطُوا : فرو شوید - اِمَا : اگر -

يَأْتِيَنَّكُمْ : نزد شما بیاید - تَبِعَ : پیروی

کند - هُدَاىَ : هدایت من - لَا خَوْفَ :

ترسی نیست - لَاهُمْ يَحْزَنُونَ : آنان

اندوهگین نمی شوند

۳۹- كَذَّبُوا بِ... : ... را دروغ شمردند -

اَصْحَابُ النَّارِ : اهل آتش

۴۰- اذْكُرُوا : به یاد آرید - اَنْعَمْتُ :

نعمت داده‌ام - اَوْفُوا : وفا کنید - اَوْفِ :

(تا) وفا کنم - اِتَاىَ فَاَرْهَبُونَ : پس فقط

از من بترسید

۴۱- اٰمِنُوا : ایمان آورید - مُصَدِّقًا :

تصدیق کننده - مَا مَعَكُمْ : آنچه همراه

شماست (تورات) - لَا تَكُونُوا : نباشید -

لَا تَشْتَرُوا بِاِيَّتِي ثَمَنًا قَلِيلًا : آیاتم را به

بهای اندکی نفروشید - اِتَاىَ فَاتَّقُونَ :

پس فقط تقوای مرا پیشه کنید

۴۲- لَا تَلْبِسُوا : نپوشانید - تَكْتُمُوا : در اصل : لَا تَكْتُمُوا : پنهان نکنید

۴۳- اَقِمْوْا : برپا دارید - اَتَاوْا : بدهید - اِرْكَعُوا : رکوع کنید - الرَّكْعَيْنِ : رکوع کنندگان

۴۴- اَلْبِرِّ : نیکی - تَنْسَوْنَ : فراموش می کنید - وَاَنْتُمْ تَتْلُونَ : در حالی که می خوانید

۴۵- اسْتَعِينُوا بِ... : از ... یاری بجوئید - كَبِيرَةً : دشوار - اَلْخَشِيعِينَ : فروتنان

۴۶- يَظُنُّونَ : یقین دارند - اَنْهُمْ مُلْقَوْنَ رَبِّهِمْ : که آنان با پروردگارشان ملاقات می کنند

۴۷- اُذْكُرُوا : رک : ۴۰ - اَنْعَمْتُ : رک : ۴۰ - فَضَّلْتُكُمْ : شما را برتری داده‌ام

۴۸- اَتَّقُوا يَوْمًا : از روزی بترسید - لَا تَجْزَى : دفع نمی کند - نَفْسٌ : کسی - لَا يَقْبَلُ : پذیرفته نمی شود - لَا يُؤْخَذُ :

گرفته نمی شود - عَدْلٌ : جایگزینی - لَاهُمْ يُنصَرُونَ : آنان یاری نمی شوند

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَاِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَاىَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۸﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا اُولَٰئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۳۹﴾ يٰۤاَيُّهَا اِسْرٰٓءِٕلُ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوا بِعَهْدِيْ اَوْفٍ بَعْدِيْكُمْ وَاِتَاىَ فَاَرْهَبُونَ ﴿۴۰﴾ وَاٰمِنُوا بِمَا اَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوْا اَوَّلَ كٰفِرٍ بِهٖ وَلَا تَشْتَرُوْا بِآيَاتِيْ ثَمَنًا قَلِيْلًا وَاِتَاىَ فَاتَّقُونَ ﴿۴۱﴾ وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبٰطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعٰمُونَ ﴿۴۲﴾ وَاَقِمْوْا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاِرْكَعُوْا مَعَ الرَّاكِعِيْنَ ﴿۴۳﴾ اَتَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَاَنْتُمْ اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُوْنَ الْكِتٰبَ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۴۴﴾ وَاَسْتَعِينُوْا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ وَاِتٰهَا لِكَبِيْرَةٍ اِلَّا عَلٰى الْخٰشِعِيْنَ ﴿۴۵﴾ الَّذِيْنَ يَظُنُّوْنَ اَنْهُمْ مُلْقَوْنَ رَبِّهِمْ وَاَنْهُمْ اِلَيْهِ رٰجِعُونَ ﴿۴۶﴾ يٰۤاَيُّهَا اِسْرٰٓءِٕلُ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاِنِّيْ فَضَّلْتُكُمْ عَلٰى الْعٰلَمِيْنَ ﴿۴۷﴾ وَاَتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزٰى نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَاَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَاَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۴۸﴾

۴۹- **تَجْنِيكُمْ**: شما را نجات دادیم - **ءال**

فِرْعَوْنَ: فرعونیان - **يَسْمُونَكُمْ**: شما را

شکنجه می کردند - **يُدَّبِحُونَ**: بسیار سر

می بریدند - **ابناءكم**: پسرانان -

يَسْتَحْيُونَ: زنده می گذاشتند - **بلاء**:

آزمایشی

۵۰- **فَرَقْنَا**: شکافتیم - **البحر**: دریا -

انجینکم: شما را نجات دادیم - **اغرقنا**:

غرق کردیم - **ءال فرعون**: رک: ۴۹

۵۱- **وعدنا**: وعده دادیم - **اربعين**: چهل -

ليلة: شب - **انخذتم**: (به پرستش)

گرفتید - **العجل**: گوساله

۵۲- **عفونا**: گذشت کردیم

۵۳- **ءاتینا**: دادیم - **الفرقان**: جدا کننده

(حق از باطل) - **تهتدون**: هدایت یابید

۵۴- **يقوم**: ای قوم من - **اتخاذ**: رک: ۵۱ -

العجل: رک: ۵۱ - **توبوا**: بازگردید، توبه کنید - **بارئکم**: آفریننده تان - **اقتلوا**: بکشید - **انفسکم**: یکدیگر -

خیر: بهتر - **تاب علیکم**: توبه شما را پذیرفت - **التواب**: بسیار توبه پذیر

۵۵- **حق نری**: تا ببینیم - **جهره**: آشکارا - **اخذتکم**: شما را فرا گرفت

۵۶- **بعثتکم**: شما را برانگیختیم - **موتکم**: مرگتان

۵۷- **ظللنا**: سایبان قرار دادیم - **العمام**: ابرها - **المن**: نوعی خوراکی شیرین - **السلوی**: نوعی پرنده - **كلوا**:

بخورید - **طیبت**: چیزهای پاکیزه - **ما رزقنکم**: که به شما روزی داده ایم - **ما ظلمونا**: به ما ستم نکردند

وَإِذْ تَجْنِيكُمْ مِنْ ءالِ فِرْعَوْنَ يَسْمُونَكُمْ سَوَّءَ الْعَذَابِ يُدَّبِحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾ وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا ءالَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾ وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾ وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ لَنُؤْتِيَنَا مِنْكُمْ خَيْرًا لِّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾ وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّلِيفَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاكَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَىٰ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

۵۸- الْقَرْيَةَ : شهر - **كُلُوا** : بخورید -

حَيْثُ : هرجا - **سِئْتُمْ** : خواستید - **رَعَدًا** :

فراوان - **الْبَابُ** : (از) آن در - **مُجِدًّا** :

سجده کنان - **حِطَّةً** : (خدایا) گناهان ما

را ببخش - **تَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَكُمْ** : (تا)

خطاهایتان را ببخشاییم - **سَنَزِيدُ**

الْمُحْسِنِينَ : به زودی بر (پاداش)

نیکوکاران می‌افزاییم

۵۹- **بَدَّلَ** : تبدیل کردند - **قِيلَ** : گفته

شده بود - **رِجْرًا** : عذابی - **كَانُوا**

يَفْسُقُونَ : نافرمانی می‌کردند

۶۰- **اسْتَسْقَى** : آب طلبید - **الْحَجَرَ** : آن

سنگ - **انْفَجَرَتْ** : جوشید - **اِثْنَتَا عَشْرَةَ**

عَيْنًا : دوازده چشمه - **أُنَاسٍ** : گروهی -

مَشَرَبَهُمْ : محل آب خوردنشان - **كُلُوا** :

رک : ۵۸ - **اشْرَبُوا** : بنوشید - **لَاتَعْتُوا** :

سرکشی نکنید - **مُفْسِدِينَ** : تبهکارانه

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا
وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةً نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَكُمْ
وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۸﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا
غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا
مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿۵۹﴾ وَإِذْ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ
لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانفَجَرَتْ مِنْهُ
اِثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ كُلُوا
وَاشْرَبُوا مِن رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿۶۰﴾
وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ
يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا
وَعَدْسِهَا وَبَصِلَهَا قَالَ أَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ
بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَهْبِطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مَا سَأَلْتُمْ
وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِنَ
اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ
الَّذِينَ بَعَثْنَا بِالْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿۶۱﴾

۶۱- **طَعَامٍ وَاحِدٍ** : یک نوع غذا - **أَدْعُ** : بخواه - **يُخْرِجُ** : (تا) بیرون آورد - **مِمَّا** : من + ما - **تُنْبِتُ** : می‌رویاند - **بَقْلِهَا** :

سبزی‌اش - **قِثَّائِهَا** : خیارش - **فُومِهَا** : گندمش، سیرش - **بَصِلَهَا** : پیازش - **تَسْتَبْدِلُونَ** : جایگزین می‌کنید -

أَدْنَىٰ : فروتر - **خَيْرٌ** : برتر - **أَهْبِطُوا** : فرو شوید - **مِصْرًا** : شهری - **سَأَلْتُمْ** : درخواست کردید - **ضُرِبَتْ** : مقرر شد -

الْمَسْكَنَةُ : درماندگی - **بَاءُوا** : گرفتار شدند - **عَصَوْا** : نافرمانی کردند - **كَانُوا يَعْتَدُونَ** : تجاوز می‌کردند

- ۶۲- هادوا : یهودی شدند - **التَّصْرِي** : مسیحیان - **الصَّابِغِينَ** : پیروان یکی از ادیان الهی - **اليَوْمِ الْآخِرِ** : روز قیامت - **لَاخَوْفٌ** : (هیچ) ترسی نیست - **لَا هُمْ يَحْزَنُونَ** : آنان اندوهگین نمی شوند
- ۶۳- **مِيثَاقِكُمْ** : پیمان محکماتان - **رَفَعْنَا** : بالا بردیم - **الطُّورَ** : کوه - **خُذُوا** : بگیرید - **ءَاتَيْنَاكُمْ** : به شما دادیم - **تَتَّقُونَ** : تقوا پیشه کنید
- ۶۴- **تَوَلَّيْتُمْ** : رویگردان شدید
- ۶۵- **إِعْتَدُوا** : (از حد) تجاوز کردند - **السَّبْتِ** : روز شنبه - **قِرْدَةَ خَاسِيَةٍ** : بوزینه‌هایی رانده شده
- ۶۶- **نَكَالًا** : عبرتی - **مَا بَيْنَ يَدَيْهَا** : معاصرانشان - **مَا خَلَفَهَا** : آیندگانشان
- ۶۷- **بَقْرَةً** : گاوی - **تَتَّخِذْنَا هُزُؤًا** : ما را

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّٰلِحِينَ وَالصَّابِغِينَ
 مِّنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
 عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَإِذْ
 أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا ءَاتَيْنَاكُمْ
 بِقُوَّةٍ وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِّنْ
 بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ
 الْخَاسِرِينَ ﴿٦٤﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ ءَاعْتَدُوا مِنكُمْ فِي السَّبْتِ
 فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِيَةً ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ
 يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ
 لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقْرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا
 هُزُؤًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا ادْعُ
 لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا فَارِضٌ
 وَلَا بَكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾ قَالُوا
 ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ
 إِنَّهَا بَقْرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقْعُ لَوْنُهَا تَسْرُ النَّظِيرِينَ ﴿٦٩﴾

مسخره می کنی - **أَعُوذُ** : پناه می برم

۶۸- **أَدْعُ** : بخواه - **يُبَيِّنُ** : (تا) روشن کند - **بَقْرَةً** : رگ : ۶۷ - **فَارِضٌ** : پیر - **بَكْرٌ** : جوان - **عَوَانٌ** : میانسال -

تُؤْمَرُونَ : امر می شوید

۶۹- **أَدْعُ** : رگ : ۶۸ - **يُبَيِّنُ** : رگ : ۶۸ - **لَوْنُهَا** : رنگش - **بَقْرَةً** : رگ : ۶۷ - **صَفْرَاءُ** : زرد - **فَاقْعُ** : پررنگ و یک دست -

تَسْرُ : شاد می کند

۷۰- **أَدْعُ**: بخواه - **يُبَيِّن**: (تا) روشن کند-

الْبَقَرِ: گاو - **تَشَبَهَ**: مشتبه شده است -

مُهْتَدُونَ: هدایت یافتگان

۷۱- **بَقَرَةٌ**: گاوی - **ذَلُولٌ**: رام - **تُثِيرُ**:

شخم زند - **لَا تَسْقِي**: آبیاری نکند -

الْحَرَثَ: کشتزار - **مُسَلَّمَةٌ**: بی عیب -

لَا شِيَةَ: هیچ لکه‌ای (از رنگ دیگر)

نیست - **جِئَتْ بِ... : ...** را آوردی -

مَا كَادُوا يَفْعَلُونَ: نزدیک بود انجام ندهند

۷۲- **إِذْ رَأَيْتُمُ**: اختلاف کردید - **مُخْرَجٌ**:

آشکار کننده - **كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ**: پنهان

می کردید

۷۳- **يُحْيِيهِ**: زنده می کند - **الْمَوْتَى**:

مردگان - **يُرِيكُمْ**: به شما نشان می دهد

۷۴- **قَسَتْ**: سخت شد - **الْحِجَارَةَ**:

سنگ - **أَشَدُّ قَسْوَةً**: سخت تر - **لَمَّا**

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَبَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا
 إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولَ
 تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا قَالُوا
 لئن جِئَتْ بِالْحَقِّ فَذَبْحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾ وَإِذْ
 قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادْرَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾
 فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ
 آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ
 فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ
 مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقُّ فَيُخْرِجُ مِنْهُ الْمَاءَ وَإِنَّ
 مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
 ﴿٧٤﴾ أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ
 يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ
 وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا
 وَإِذَا خَلَا بِبَعْضِهِمْ إِلَى بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ
 اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

يَتَفَجَّرُ: می جوشد - **الْأَنْهَارُ**: نهرها - **لَمَّا يَشَّقُّ**: شکافته می شود - **لَمَّا يَهْبِطُ**: فرو می ریزد - **خَشْيَةَ**: ترس (از

عظمت)

۷۵- **تَطْمَعُونَ**: طمع می کنید - **وَقَدْ كَانَ... يَسْمَعُونَ**: در حالی که می شنیدند - **فَرِيقٌ**: گروهی - **يُحَرِّفُونَهُ**: آن را

تحریف می کردند - **عَقَلُوهُ**: آن را فهمیدند

۷۶- **لَقُوا**: دیدار کنند - **خَلَا... إِلَى... : ...** با... خلوت کنند - **تُحَدِّثُونَهُمْ**: با آنان سخن می گوید - **فَتَحَ**: گشود، آشکار

کرد - **لِيُحَاجُّوكُمْ**: تا بر (ضد) شما استدلال کنند

۷۷- **يُسِرُّونَ** : پنهان می کنند - **يُعْلِنُونَ** : آشکار می کنند

۷۸- **أُمِّيُونَ** : درس نخواندگان - **آمَائِيَّ** :

آرزوهای باطل - **إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ** : آنان تنها گرفتار گمان خویشند

۷۹- **وَيْلٌ** : وای - **لَيْشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا** : تا آن را به بهای اندکی بفروشند

۸۰- **لَنْ نَمَسَّنَا** : هرگز به ما نرسد - **آيَامًا**

مَعْدُودَةٌ : روزهای معین - **أَتَّخَذْتُمْ** : آیا

گرفتید؟ - **لَنْ يُخْلِفَ ... عَهْدِي** : هرگز خلاف وعده اش (عمل) نمی کند

۸۱- **بَلَى** : آری - **أَحَاطَتْ بِهِ** : او را

فراگیرد - **حَطِيئَتُهُ** : گناهش - **أَصْحَابُ النَّارِ** : اهل آتش

۸۲- **أَصْحَابُ الْجَنَّةِ** : اهل بهشت

۸۳- **مِيثَاقَ** : پیمان محکم - **ذِي الْقُرْبَىٰ** :

خویشان - **الْيَتَامَىٰ** : یتیمان - **الْمَسْكِينِ** :

بینوایان - **حُسْنًا** : به نیکی - **أَقِيمُوا** : برپا دارید - **ءَاتُوا** : بدهید - **تَوَلَّيْتُمْ** : رویگردان شدید - **وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ** : در

حالی که به رویگردانی عادت دارید

أَوْ لَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾
 وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَائِيَّ وَإِنْ هُمْ
 إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٧٨﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُوبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ
 ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا
 فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ
 ﴿٧٩﴾ وَقَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ
 أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ
 عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً
 وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
 فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾ وَإِذْ
 أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ
 إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا
 لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ
 تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ
 أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَسْهَدُونَ ﴿٨٤﴾
 ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا
 مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
 وَإِنْ يَأْتِوكُمْ أُسْرَى تَفْلُدُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ
 إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ
 بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ
 فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ
 وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ
 اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ
 وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ
 بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ
 بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ
 اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا
 قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

۸۴ - ميثاقكم : پیمان محکمتان -
 لا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ : خون های یکدیگر
 را نریزید - لا تُخْرِجُونَ : بیرون نکنید -
 أَنْفُسَكُمْ : یکدیگر - دِيَارِكُمْ :
 سرزمینتان - أَقْرَرْتُمْ : اقرار کردید -
 تَسْهَدُونَ : گواهی می دهید
 ۸۵ - أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ : همین شما هستید -
 أَنْفُسَكُمْ : رک : ۸۴ - تُخْرِجُونَ : رک :
 ۸۴ - فَرِيقًا : گروهی - دِيَارِهِمْ : رک : ۸۴ -
 تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ : ضد آنان با یکدیگر
 همدست می شوید - الْإِثْمِ : گناه -
 الْعُدْوَانِ : تجاوز و ستم - إِنْ يَأْتِوكُمْ :
 اگر به سویتان بیاید - أُسْرَى : در حال
 اسارت - تُفْلُدُوهُمْ : در مقابل آزادی
 ایشان، فدیة می گیرید - مُحَرَّمٌ : حرام
 شده - خِزْيٌ : خواری، رسوایی - يُرَدُّونَ :

برگردانده می شوند

۸۶ - اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ : زندگی دنیا را به بهای آخرت خریده اند - لا يُخَفَّفُ : سبک نمی شود -

لَا هُمْ يُنصَرُونَ : آنان یاری نمی شوند

۸۷ - آتَيْنَا دَادِيمَ - قَفَّيْنَا... : ... را پی در پی فرستادیم - آيَدْنَاهُ : او را نیرومند کردیم - رُوحِ الْقُدُسِ : جبرئیل -

كُلَّمَا : هر گاه - جَاءَكُمْ... : ... را برای شما آورد - لَا تَهْوَى أَنْفُسَكُمْ : خوشایندتان نبود - اسْتَكْبَرْتُمْ : تکبر

ورزیدید - فَرِيقًا : رک : ۸۵ - كَذَّبْتُمْ : تکذیب کردید

۸۸ - غُلْفٌ : (در) پوشش هایی - قَلِيلًا مَّا : اندکی

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ
وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ
مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾
بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
بَغْيًا أَنْ يُنَزَّلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
فَبَاءَ وَبِعَضْبٍ عَلَى غَضْبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ
﴿٩٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا
أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ
ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾
وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا
مَا ءَاتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ
بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ ءِيمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

۸۹- مُصَدِّقٌ : تصدیق کننده - مَا مَعَهُمْ :

آنچه همراهشان است (تورات) - كَانُوا

... يَسْتَفْتِحُونَ : پیروزی می خواستند -

مَا عَرَفُوا : آنچه می شناختند

۹۰- بِئْسَمَا : چه بد است آنچه - اِشْتَرَوْا

بِهِ أَنْفُسَهُمْ : خودشان را در مقابل آن

فروختند - بَغْيًا : از روی حسد - أَنْ يُنَزَّلَ :

که نازل می کند - بَاءَ : گرفتار شدند -

مُهِينٌ : خوار کننده

۹۱- قِيلَ : گفته شود - ءَامِنُوا : ایمان

بیاورید - وَرَاءَهُ : غیر آن - مُصَدِّقًا :

رک : ۸۹ - مَا مَعَهُمْ : رک : ۸۹ - لِمَ : برای

چه؟

۹۲- جَاءَكُمْ... : ... را برای شما آورد -

اِتَّخَذْتُمْ : (به پرستش) گرفتید - الْعِجْلَ :

گوساله

۹۳- مِيثَاقَكُمْ : پیمان محکماتان -

رَفَعْنَا: بالا بردیم - الطُّورَ : کوه - خُذُوا : بگیرید - ءَاتَيْنَاكُمْ : به شما دادیم - اِسْمَعُوا : گوش فرا دهید - سَمِعْنَا :

شنیدیم - عَصَيْنَا : نافرمانی کردیم - اُشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ : دل هایشان با محبت گوساله آمیخته شد - بِئْسَمَا :

رک : ۹۰

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَتُّوا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾
 وَلَنْ يَتَمَتَّوهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾
 وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحِّجِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾
 قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾
 مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾
 أَوْ كَلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَانْتَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

۹۴- الدَّارُ الْآخِرَةُ: سرای آخرت - تَمَتُّوا:

آرزو کنید - الموت: مرگ

۹۵- لَنْ يَتَمَتَّوهُ أَبَدًا: هرگز آن را آرزو

نخواهند کرد - مَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ: آنچه پیش فرستاده‌اند

۹۶- لَتَجِدَنَّهُمْ: قطعاً آنان را می‌یابی -

أَحْرَصَ: حریص‌ترین - يَوَدُّ: آرزو

می‌کند - لَوْ يُعَمَّرُ: کاش عمر کند -

أَلْفَ: هزار - سَنَةٍ: سال - مُزَحِّجِهِ: دور کننده او

۹۷- عَدُوًّا: دشمن - نَزَّلَهُ: آن را نازل

کرده است - مُصَدِّقًا: تصدیق کننده -

مَا بَيْنَ يَدَيْهِ: آنچه پیش از خودش است

(کتب آسمانی) - بُشْرَى: بشارتی

۹۸- عَدُوًّا: رک: ۹۷

۹۹- الْفَاسِقُونَ: نافرمانان

۱۰۰- أَوْ كَلَّمَا: و آیا هر گاه - عَاهَدُوا

عَهْدًا: پیمانی بستند - نَبَذَهُ: آن (پیمان) را رها کردند - فَرِيقٌ: گروهی

۱۰۱- مُصَدِّقٌ: رک: ۹۷ - مَا مَعَهُمْ: آنچه همراهشان است (تورات و انجیل) - نَبَذَ... وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ: ... را پشت

سرشان انداختند (به آن توجه نکردند) - فَرِيقٌ: رک: ۱۰۰ - اوتوا: داده شده‌اند - كَانْتَهُمْ: چنانکه (گویی) آنان

۱۰۲- **اَتَّبِعُوا** : پیروی کردند - **تَتْلُوا** : می‌خواندند - **عَلَىٰ مُلْكٍ** : در (دوران) پادشاهی - **يُعَلِّمُونَ** : (در حالی که) یاد می‌دادند - **الْمَلَائِكِينَ** : دو فرشته - **بِبَابِلَ** : در شهر بابل - **مَا يُعَلِّمَانِ** : (آن دو) یاد نمی‌دادند - **فِتْنَةً** : (وسیله) آزمایش - **يَتَعَلَّمُونَ** : یاد می‌گرفتند - **مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ** : آنچه به وسیله آن جدایی بیندازند - **الْمَرءِ** : مرد - **مَا هُمْ بِضَارِّينَ** : هیچ زبانی نمی‌رساندند - **يَضُرُّهُمْ** : به آنان زیان می‌رساند - **مَنِ اشْتَرَاهُ** : هر کس آن را بخرد - **مَا لَهُ** : برای او نیست - **خَلَاقٍ** : بهره‌ای - **بِئْسَ** : چه بد است - **شَرَّوْا بِآنْفُسِهِمْ** : خودشان را به آن فروختند

۱۰۳- **اتَّقُوا** : تقوا پیشه می‌کردند -

وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمٍ
وَمَا كَفَرُ سُلَيْمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوۡا يُعَلِّمُوۡنَ
النَّاسَ السِّحْرَ ۚ وَمَاۤ اُنزِلَ عَلَی الْمَلَائِكِیۡنَ بِبَابِلَ هَارُوۡتَ
وَ مَارُوۡتَ ۚ وَمَا يُعَلِّمٰنِ مِنْۢ مِّنۡۢ اَحَدٍ حَتّٰی یَقُوۡلَا اِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ
فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُوۡنَ مِنْهُمَا مَا یُفَرِّقُوۡنَ بِهِۦ بَیۡنَ الْمَرۡءِ
وَ زَوْجِہٖ ۚ وَمَا هُمۡ بِضَارِّیۡنَ بِہٖ مِنْۢ مِّنۡۢ اَحَدٍ اِلَّا بِاِذۡنِ اللّٰهِ
وَ یَتَعَلَّمُوۡنَ مَا یَضُرُّہُمۡ وَ لَا یَنۡفَعُہُمۡ وَ لَقَدْ عَلِمُوۡا
لَمَنِ اشۡتَرٰہُ مَا لَہٗ فِی الْاٰخِرَةِ مِنْۢ خَلٰقٍ ۚ وَ لَبِۡسَ مَا شَرَّوۡا
بِہٖۡ اَنۡفُسُہُمۡ لَوۡ كَانُوۡا یَعۡلَمُوۡنَ ﴿۱۰۲﴾ وَ لَوۡ اَنۡهَمۡ ءَامَنُوۡا
وَ اتَّقَوۡا لَمَثُوۡبَۃً مِّنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ خَیۡرٌ لَّوۡ كَانُوۡا یَعۡلَمُوۡنَ
﴿۱۰۳﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیۡنَ ءَامَنُوۡا لَا تَقُوۡلُوۡا رَاعِنَا وَ قُوۡلُوۡا
اَنۡظُرْنَا وَ اَسۡمَعُوۡا ۗ وَ لِلۡكٰفِرِیۡنَ عَذَابٌ اَلِیۡمٌ ﴿۱۰۴﴾
مَا یُوۡدُّ الَّذِیۡنَ كَفَرُوۡا مِنْ اَہْلِ الْكِتٰبِ وَ لَا الْمُشۡرِکِیۡنَ
اَنۡ یُنۡزَلَ عَلَیۡكُمۡ مِنْ خَیۡرٍ مِّنۡ رَّبِّكُمۡ ۗ وَ اللّٰهُ یَخۡتَصُّ
بِرَحۡمَتِہٖۡ مَنۡ یَّشَآءُ ۗ وَ اللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِیۡمِ ﴿۱۰۵﴾

مَثُوْبَةٌ : پاداشی - **خَيْرٌ** : بهتر

۱۰۴- **راعنا** : مراعات ما را کن (ظاهراً این کلمه در زبان عبری معنای ناپسندی دارد و به زبان آوردن آن برای یهودیان در مقابل رسول اکرم (ص) به عنوان ناسزا بوده است) - **انظرننا** : به ما توجه کن - **اسمعوا** : گوش فرادهید

۱۰۵- **ما یودُّ** : دوست ندارند - **آن یُنزَّلُ** : که نازل شود - **یختصُّ** : اختصاص می‌دهد - **ذو** : صاحب، دارا

۱۰۶- ما نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ : هر آیه‌ای را

نسخ کنیم (حکمش را برداریم) - نُنسِها :

آن را از یادها ببریم - نَأَتْ بِخَيْرٍ مِنْهَا :

بهتر از آن را می‌آوریم - قَدِيرٌ : توانا

۱۰۷- مُلْكٌ : پادشاهی - ما لَكُمْ : برای

شما نیست - وَكُنِيَ : سرپرست - نَصِيرٌ :

یاور

۱۰۸- تُرِيدُونَ : می‌خواهید - أَنْ تَسْأَلُوا :

که درخواست کنید - سُئِلَ : درخواست

شد - يَتَبَدَّلُ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ : کفر را با

ایمان عوض کند - قَدْ ضَلَّ : گم کرده

است - سَوَاءَ السَّبِيلِ : راه راست

۱۰۹- وَدَّ : دوست دارند - لَوْ يَرْتَدُّونَكُمْ ...

كُفْرًا : که شما را به کفر برگردانند - ما

تَبَيَّنَ : اینکه آشکار شود - أَعْفُوا :

درگذرید - اِصْفَحُوا : گذشت کنید -

حَقِّي يَأْتِي ... بِأَمْرِهِ : تا فرمانش را صادر کند - قَدِيرٌ : رک : ۱۰۶

۱۱۰- أَقِيمُوا : برپا دارید - آتُوا : بدهید - مَا تَقَدَّمُوا : آنچه پیش فرستید - تَجِدُوهُ : آن را می‌باید

۱۱۱- كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرِيٌّ : یهودی یا مسیحی باشد - آمَانِيَهُمْ : آرزوهای باطلشان - هَاتُوا : بیاورید

۱۱۲- بَلَى : آری - أَسْلَمَ : تسلیم کند - وَجْهَهُ : خودش - مُحْسِنٌ : نیکوکار - لَأَخَوْفُ : (هیچ) ترسی نیست - لَأَمْ

يَحْزَنُونَ : آنان اندوهگین نمی‌شوند

﴿ مَا نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا ۗ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۗ ﴾ ﴿ ۱۰۷ ﴾

﴿ كَمَا سَأَلَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ۗ ﴾ ﴿ ۱۰۸ ﴾

﴿ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفْرًا حَسَدًا مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا ۗ حَقِّي يَأْتِي اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۗ ﴾ ﴿ ۱۰۹ ﴾

﴿ وَأَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَآتُوا الزَّكٰوةَ ۗ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۗ ﴾ ﴿ ۱۱۰ ﴾

﴿ وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرِيًّا ۗ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۗ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ۗ ﴾ ﴿ ۱۱۱ ﴾

﴿ بَلَىٰ ۗ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ ۗ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۗ ﴾ ﴿ ۱۱۲ ﴾

۱۱۳- لَيْسَتْ... عَلَى شَيْءٍ : برحق نیستند -

التَّصْرِي: مسیحیان - يَتَلَوْنَ: می خوانند -
يَحْكُمُ: داوری می کند

۱۱۴- أَظْلَمُ : ستمکارتر - مَمَّنَ : من +

مَنْ - أَنْ يُذَكَّرَ: که یاد شود - سَعَى :

بکوشد - مَا كَانَ لَهُمْ : آنان حق ندارند -

خَائِفِينَ: در حال ترس - خِزْيٌ : خواری،
رسوائی

۱۱۵- آيِنَمَا : هر کجا - تَوَلَّوْا: رو کنید -

نَجْمٌ : آنجا - وَجْهُ اللَّهِ : سوی خدا -

وَاسِعٌ: گشایش گر

۱۱۶- اِتَّخَذَ : گرفت - وَلَدًا : فرزندی -

سُبْحَتَهُ : او منزه است - قِنْتُونَ :

فرمان برداران

۱۱۷- بَدِيعٌ : آفریننده - قَضَى : فرمان

دهد - كُنْ : موجود شو

۱۱۸- لَوْلَا يَكْفُرُنَا : چرا با ما سخن

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ التَّصْرِي عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصْرِي
لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ يَتَلَوْنَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ
مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَى فِي خَرَابِهَا أُولَئِكَ
مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَاللَّهُ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ
فَإَيْنَمَا تَوَلَّوْا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾
وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا وَلَدًا سُبْحٰنَهُ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْأَرْضِ كُلُّ لَهٗ قَلْبِنَتُونَ ﴿١١٦﴾ بَدِيعُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ
وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١١٧﴾ وَقَالَ الَّذِينَ
لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ كَذَلِكَ
قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ
قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١١٨﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ
بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسْئَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ﴿١١٩﴾

نمی گوید - تَأْتِينَا : در اصل : لاتأتینا : برای ما نمی آید - آيَةٌ: معجزه ای - تَشَابَهَتْ: شبیه یکدیگر است - قَدْ بَيَّنَّا:

قطعاً آشکار کرده ایم - يُوقِنُونَ : یقین دارند

۱۱۹- بَشِيرًا: مرده دهنده - نَذِيرًا: بیم دهنده - لَا تُسْأَلُ: بازخواست نمی شوی - أَصْحَابِ الْجَحِيمِ: دوزخیان

۱۲۰- **لَنْ تَرْضَىٰ** : هرگز خشنود نخواهند شد - **النَّصْرَىٰ** : مسیحیان - **حَتَّىٰ تَتَّبِعَ** : تا پیروی کنی - **مِلَّتَهُمْ** : آیینشان - **لَئِنْ** : اگر - **اتَّبَعْتَ** : پیروی کنی - **اهوآءَهُمْ** : هوس هایشان - **ما لَكَ** : برای تو نیست - **وَلِيٍّ** : سرپرست - **نَصِيرٍ** : یاور

۱۲۱- **ءَاتَيْنَهُمْ** : به آنان دادیم - **يَتْلُوْنَهُ** **حَقَّ تِلَاوَتِهِ** : آن را چنان که شایسته اش است می خوانند (و پیروی می کنند)

۱۲۲- **أذْكُرُوا** : به یاد آرید - **أَنَعَمْتُ** : نعمت داده ام - **فَضَّلْتُكُمْ** : شما را برتری دادم

۱۲۳- **اتَّقُوا يَوْمًا** : از روزی بترسید - **لَا تَجْزَىٰ** : دفع نمی کند - **نَفْسٍ** : کسی - **لَا يَقْبَلُ** : پذیرفته نمی شود - **عَدْلٌ** : جایگزین - **لَا تَنْفَعُهَا** : به آن سود نمی رساند - **لَا هُمْ يُنصِرُونَ** : آنان یاری نمی شوند

۱۲۴- **إِبْتَلَىٰ** : آزمود - **كَلِمَتٍ** : امری - **آمَّهَّنَ** : آن ها را به طور کامل انجام داد - **إِنِّي جَاعِلُكَ** : من تو را قرار می دهم - **ذُرِّيَّتِي** : فرزندانم - **لَا يَتَنَالُ** : نمی رسد

۱۲۵- **الْبَيْتِ** : کعبه - **مَثَابَةً** : محل اجتماع - **اتَّخِذُوا** : برگزید - **مُصَلًّى** : محل نماز - **عَهْدَنَا** : فرمان دادیم - **أَنْ طَهَّرَا** : که شما (دو نفر) پاک گردانید - **الطَّائِفِينَ** : طواف کنندگان - **العُكْفَيْنِ** : مجاوران، ساکنان - **الرُّجْعِ** : رکوع کنندگان - **السُّجُودِ** : سجده کنندگان

۱۲۶- **بَلَدًا** : شهری - **ءَامِنًا** : امن - **أَرْزُقُ** : روزی بده - **الثَّمَرَاتِ** : انواع محصولات و میوه ها - **اليَوْمِ الآخِرِ** : روز قیامت - **أُمَّتَعَهُ** : او را بهره مند می کنم - **أَضْطَرُّوْا** : او را گرفتار می کنم - **بِئْسَ المصِيرُ** : چه بد سرانجامی است

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصْرَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾ الَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمْ لِكِتَابٍ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿١٢١﴾ يٰبَنِي إِسْرٰءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعٰلَمِينَ ﴿١٢٢﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزَىٰ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصِرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَإِذْ بٰتَلَىٰ إِبْرٰهِيْمَ رَبُّهُ بِكَلِمٰتٍ فَاتَمَمَّنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ﴿١٢٤﴾ وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرٰهِيْمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرٰهِيْمَ وَإِسْمٰعِيلَ أَنَّ طَهَّرَا بَيْتِي لِّلطَّٰئِفِينَ وَالْعُكْفَيْنِ وَالرُّجْعِ السُّجُودِ ﴿١٢٥﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرٰهِيْمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا ءَامِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرٰتِ مَنْ ءَامَنَ مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيْلًا ثُمَّ أَضْطَرُّوْا إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ المصِيرُ ﴿١٢٦﴾

۱۲۷- **يَرْفَعُ** : بالا می بردند - **الْقَوَاعِدَ مِنَ**

الْبَيْتِ : پایه های کعبه - **تَقَبَّلَ** : بپذیر -

السَّمِيعِ : همیشه شنوا

۱۲۸- **اجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ** : ما (دو نفر) را

تسلیم خود قرار ده - **ذُرِّيَّتِنَا** : فرزندان

ما، نسل ما - **أَرِنَا** : به ما نشان ده

(بیموز) - **مَنَاسِكِنَا** : آداب عبادت (یا

حج) ما - **تُبَّ عَلَيْنَا** : توبه ما را بپذیر -

التَّوَابُ : بسیار توبه پذیر

۱۲۹- **ابْعَثْ** : برانگیز - **يَتْلُوا** : بخواند -

يُعَلِّمُهُم : به آنان یاد دهد - **يُزَكِّيهِم** : آنان

را پاکیزه گرداند - **الْعَزِيزُ** : همیشه پیروز

۱۳۰- **مَنْ** : چه کس؟ - **يَرْعُبُ** : روی

می گرداند - **مِلَّةً** : آیین - **سَفِيهَ نَفْسِهِ** :

خود را به نادانی زند - **لَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ** :

قطعا او را برگزیدیم

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۲۷﴾ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمَنْ ذُرِّيَّتَنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿۱۲۸﴾ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۲۹﴾ وَمَنْ يَرْعُبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۱۳۰﴾ إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۳۱﴾ وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَلْيَقْ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۲﴾ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتَ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَاللَّهُ أَبَاكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۳﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۳۴﴾

۱۳۱- **أَسْلِمَ** : تسلیم شو

۱۳۲- **وَصَّى** : سفارش کردند - **بَنِيهِ** : فرزندان - **بَيَّعَ** : فرزندان - **اصْطَفَى** : برگزید - **لَا تَمُوتُنَّ** : هرگز از دنیا نروید -

وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ : در حالی که تسلیم هستید

۱۳۳- **كُنْتُمْ شُهَدَاءَ** : حاضر بودید - **حَضَرَ** : فرارسید - **الْمَوْتُ** : مرگ - **بَنِيهِ** : رک : ۱۳۲ - **مَا** : چه چیزی - **نَحْنُ لَهُ**

مُسْلِمُونَ : ما تسلیم او هستیم

۱۳۴- **قَدْ خَلَتْ** : (دوران) گذشت - **لَا تُسْأَلُونَ** : بازخواست نخواهید شد - **عَمَّا** : عَن + ما

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ تَهْتَدُوا ۚ قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۳۵﴾ قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۶﴾ فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۳۷﴾ صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿۱۳۸﴾ قُلْ أَتُحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿۱۳۹﴾ أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ ۚ قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۱۴۰﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْئَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۱﴾

۱۳۵- کونوا هودًا أو نصری: یهودی یا

مسیحی باشید - تهتدوا: (تا) هدایت

یابید - ملة: آیین - حنیفًا: حق گرا

۱۳۶- الأسباط: (پیامبران از) نوادگان

حضرت یعقوب (ع) - اوتی: داده شده

است - لا نفرق: فرق نمی گذاریم -

نحن له مسلمون: ما تسلیم او هستیم

۱۳۷- قد اهتدوا: قطعاً هدایت یافته اند -

ان تولوا: اگر روی گردانند - شقاق:

مخالفتی (با حق) - سیکفیکهم: به

زودی تو را از (شر) آنان نگاه خواهد

داشت - السميع: همیشه شنوا

۱۳۸- صبغة الله: رنگ خدایی (بگیرید) -

احسن ... صبغة: (دارای) رنگی

نیکوتر

۱۳۹- تحاجونا: با ما بحث و جدال

می کنید - مخلصون: افراد با اخلاص

۱۴۰- الأسباط: رک: ۱۳۶ - کونوا هودًا أو نصری: رک: ۱۳۵ - اعلم: دانانتر - اظلم: ستم کارتر - من: من + من -

کم: پنهان کند - شهادة: گواهی - عما: عن + ما

۱۴۱- قد خلت: (دورانشان) گذشت - لا تسئلون: بازخواست نخواهید شد - عما: رک: ۱۴۰

۱۴۲- السُّفَهَاءُ: بی‌خردان - ما: چه

چیزی؟ - وَلَهُمْ: آنان را برگردانید -

صِرَاطٍ: راه

۱۴۳- وَسَطًا: میانه‌رو - شُهَدَاءَ: گواهان -

شَهِيدًا: گواه - مَا جَعَلْنَا: قرار ندادیم -

لِنَعْلَمَ: تا مشخص کنیم - يَتَّبِعُ: پیروی

می‌کند - مِّنْ: من + مَن - يَنْقَلِبُ عَلَيَّ

عَقَبِيهِ: به (جاهلیت) گذشته‌اش بر

می‌گردد - اِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً: مسلماً (این

تغییر) دشوار است - هَدَى: هدایت

کرده است - مَا كَانَ اللهُ: خدا (اصلاً)

قصد ندارد - لِيُضِيعَ: تا تباه کند -

رَعَوْفٌ: دلسوز

۱۴۴- قَدْ نَرَى: قطعاً می‌بینیم - تَقَلُّبُ

وَجْهَكَ: گردانیدن رویت - لِنُؤَيِّتِكَ:

قطعاً تو را برمی‌گردانیم - تَرْضَاهَا: از

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَلَّهُمْ عَنِ قِبَلَتِهِمْ الَّتِي
 كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى
 صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا
 شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا
 وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ
 مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَيَّ عَقْبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ
 هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ
 لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾ قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ
 فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ
 الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ
 أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ
 عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾ وَلَئِنْ آتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ
 آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبَلَتِهِمْ وَمَا بَعْضُهُمْ
 بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ
 بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

آن خشنود شوی - وَوَلَّ: برگردان - شَطْرَ: سوی - حَيْثُ: هر جا - اوتوا: داده شده‌اند - عَمَّا: عَن + ما

۱۴۵- لَئِنْ آتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِ...: اگر برای اهل کتاب ... را بیاوری - آيَةٍ: معجزه‌ای - مَا تَبِعُوا: پیروی

نمی‌کنند - اتَّبَعْتَ: پیروی کنی - أَهْوَاءَهُمْ: هوس‌هایشان - إِذَا: در این صورت

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ
 وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾ الْحَقُّ
 مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ
 مُؤَلِّمٌ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ
 جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ
 قَوْلٍ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
 وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ قَوْلٍ
 وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا
 وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ
 ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلَا تَمَنَّوْا نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ
 وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾ كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا
 مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ
 وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾ فَادْكُرُونِي
 أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

۱۴۶- آتَيْنَاهُمْ: به آنان دادیم - يَعْرِفُونَهُ:

او را می شناسند - آباءَهُمْ: پسرانشان -

فَرِيقًا: گروهی - يَكْتُمُونَ: پنهان

می کند

۱۴۷- لَا تَكُونَنَّ: هرگز مباش -

الْمُمْتَرِينَ: تردید کنندگان

۱۴۸- كُلِّ: هر (گروه) - وَجْهَةً: قبله ای -

هُوَ مُؤَلِّمٌ: (که) خدا آن را می گرداند

(تعیین می کند) - اسْتَبِقُوا: سبقت

گیرید - آينَ مَا: هر جا - يَأْتِ بِكُمْ: شما

را می آورد - قَدِيرٌ: توانا

۱۴۹- حَيْثُ: هر جا - وَجَّ: برگردان -

شَطْرَ: سوی - عَنَّا: عن + ما

۱۵۰- حَيْثُ: رک: ۱۴۹ - وَجَّ: رک:

۱۴۹ - شَطْرَ: رک: ۱۴۹ - لِئَلَّا يَكُونَ:

تا اینکه نباشد - حُجَّةً: دلیل، برهان -

لَا تَحْشَوْهُمْ: از آنان نترسید - اخشونی: از من بترسید - لِئَلَّا تَمَنَّوْا: تا تمام کنم - تَهْتَدُونَ: هدایت یابید

۱۵۱- يَتْلُوا: می خواند - يُزَكِّيكُمْ: شما را پاکیزه می گرداند - يُعَلِّمُكُم: به شما یاد می دهد

۱۵۲- أَذْكُرُونِي: من را یاد کنید - أَذْكُرْكُمْ: (تا) شما را یاد کنم - لَا تَكْفُرُونِ: مرا ناسپاسی نکنید

۱۵۳- اسْتَعِينُوا: از ... یاری بجوید

- ۱۵۴- **يُقْتَلُ**: کشته می شوند - **أَمْوَاتٌ**: مردگان - **أَحْيَاءٌ**: زندگان (هستند) - **لَا تَشْعُرُونَ**: نمی فهمید
- ۱۵۵- **تَنْبَلُونَكُمْ**: قطعاً شما را می آزماييم - **الْخَوْفِ**: ترس - **الْجُوعِ**: گرسنگی - **الثَّمَرَاتِ**: انواع محصولات و میوهها - **بَشِيرٌ**: مزده بده
- ۱۵۶- **أَصَابَتْهُمْ**: به آنان برسد - **إِنَّا...** **رُجِعُونَ**: ما باز می گردیم
- ۱۵۷- **صَلَوْتُ**: درودهایی - **المُهْتَدُونَ**: هدایت یافتگان
- ۱۵۸- **شَعَائِرُ**: نشانهها - **حَجَّ الْبَيْتِ**: حج خانه خدا به جا آورد - **إِعْتَمَرَ**: عمره به جا آورد - **لَا جُنَاحَ**: (هیچ) گناهی نیست - **أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا**: که سعی بین آن دو (صفا و مروه) انجام دهد - **تَطَوَّعَ**: با رغبت انجام دهد

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَنَبَلُّونَكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّوْا فَأُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿١٦٢﴾ وَاللَّهُمُّ إِلَهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

۱۵۹- **يَكْتُمُونَ**: پنهان می کنند - **مَا بَيَّنَّاهُ**: اینکه آن را آشکار کردیم - **اللاعِنُونَ**: لعنت کنندگان

۱۶۰- **تَابُوا**: توبه کردند - **أَصْلَحُوا**: اصلاح کردند - **بَيَّنَّوْا**: آشکار کردند - **أَتُوبُ عَلَيْهِمْ**: توبه آنان را می پذیرم -

التَّوَّابُ: بسیار توبه پذیر

۱۶۱- **مَاتُوا**: مردند

۱۶۲- **لَا يُخَفَّفُ**: سبک نمی شود - **لَا هُمْ يُنظَرُونَ**: مهلت داده نمی شوند

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
 وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا
 مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ
 السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾ وَمِنَ النَّاسِ
 مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ
 الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾
 إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ
 وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا
 كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ
 أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾
 يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
 خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ
 بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

۱۶۴- **إِخْتِلَافٍ** : پی در پی آمدن -
الْفُلْكِ : کشتی‌ها - **الْبَحْرِ** : دریا - **أَحْيَا** :
 زنده کرد - **مَوْتِهَا** : مرگش - **بَثَّ** :
 پراکنده کرد- **دَابَّةٍ** : جنبنده‌ای- **تَصْرِيفِ** :
 تغییر جهت دادن - **الرِّيْحِ** : باده‌ها -
السَّحَابِ : ابرها - **الْمُسَخَّرِ** : مهار شده
 ۱۶۵- **يَتَّخِذُ** : می‌گیرند - **أَنْدَادًا** :
 همتایانی - **أَشَدُّ حُبًّا** : بیشترین محبت
 (را دارند) - **لَوْ يَرَى** : کاش می‌دانستند -
يَرُونَ : ببینند
 ۱۶۶- **تَبَرَّأَ** : بیزاری بجویند - **اتَّبَعُوا** :
 پیروی شدند - **اتَّبَعُوا** : پیروی کردند -
رَأَوْا : ببینند - **تَقَطَّعَتْ** : بریده شود -
الْأَسْبَابُ : پیوندها
 ۱۶۷- **اتَّبَعُوا** : رک : ۱۶۶ - **لَوْ** : کاش -
كَرَّةً : بازگشتی - **فَنَتَبَرَّأَ** : تا بیزاری

می‌جستیم - **تَبَرَّءُوا** : بیزاری جستند - **يُرِيهِمُ** : به آنان نشان می‌دهد - **حَسَرَاتٍ** : به صورت حسرت‌هایی

۱۶۸- **كُلُوا** : بخورید - **مِمَّا** : من + ما - **لَا تَتَّبِعُوا** : پیروی نکنید - **خُطُوَاتٍ** : گام‌ها - **عَدُوٌّ** : دشمن

۱۷۰- قیل: گفته شود - اَتَّبِعُوا: پیروی کنید - اَلْفِیْنَا: یافته‌ایم - اَوَّلُو: آیا (پیروی می‌کنند) هر چند - لایَهْتَدُونَ: هدایت نمی‌شدند

۱۷۱- یَنعِقُ: فریاد می‌زند - بِمَا لایَسْمَعُ: برجیزی (حیوانی) که نمی‌شنود - دُعَاءُ وَ نِدَاءُ: صدا و آوایی - صُمُّ: (آنان) کرها (هستند) - بُكْمٌ: لال‌ها - عُمى: کورها

۱۷۲- کُلُوا: بخورید - طَبَّیْتِ: چیزهای پاکیزه - ما رَزَقْنٰكُمْ: که به شما روزی داده‌ایم - اِن کُنْتُمْ اِیَّاهُ تَعْبُدُونَ: اگر تنها او را می‌پرستید

۱۷۳- حَرَّمَ: حرام کرده است - المِیْتَةَ: مردار - الدَّمُ: خون - لَحْمَ الخِزْرِیْرِ: گوشت خوک - مَا اَهْلٌ بِهٖ لِغَیْرِ اللهِ: آنچه (هنگام ذبحش) نام غیر خدا بر آن خوانده شده - اَضْطَرُّ: ناچار شود - غَیْرَ

وَ اِذَا قیلَ لَهُمْ اَتَّبِعُوا مَا اَنْزَلَ اللهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا الْفِیْنَا عَلَیْهِ اَبَاءُنَا اَوْ لَوْ كَانَتْ اَبَاؤُهُمْ لَا یَعْقِلُونَ شَیْئًا وَلَا یَهْتَدُونَ ﴿۱۷۰﴾ وَ مَثَلُ الَّذِیْنَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِیْ یَنعِقُ بِمَا لَا یَسْمَعُ اِلَّا دُعَاءً وَ نِدَاءً صُمٌّ بُكْمٌ عُمى فَهُمْ لَا یَعْقِلُونَ ﴿۱۷۱﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَیِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَ اشْكُرُوا لِلّٰهِ اِن كُنْتُمْ اِیَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿۱۷۲﴾ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَیْكُمْ الْمِیْتَةَ وَ الدَّمَّ وَ لَحْمَ الْخِزْرِیْرِ وَ مَا اَهْلٌ بِهٖ لِغَیْرِ اللهِ فَمَنْ اَضْطَرَّ غَیْرَ بَاغٍ وَ لَا عَادٍ فَلَا اِثْمَ عَلَیْهِ اِنَّ اللهَ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿۱۷۳﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ یَكْتُمُوْنَ مَا اَنْزَلَ اللهُ مِن الْكِتٰبِ وَ یَشْتَرُوْنَ بِهٖ ثَمَنًا قَلِیْلًا اُولٰٓئِكَ مَا یَأْكُلُوْنَ فِی بُطُوْنِهِمْ اِلَّا النَّارَ وَ لَا یُكَلِّمُهُمُ اللهُ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ وَ لَا یُزَكِّیْهِمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِیْمٌ ﴿۱۷۴﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِیْنَ اشْتَرَوْا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰی وَ الْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا اَصْبَرَهُمْ عَلٰی النَّارِ ﴿۱۷۵﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللهَ نَزَّلَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ وَ اِنَّ الَّذِیْنَ اِخْتَلَفُوْا فِی الْكِتٰبِ لَفِی شِقَاقٍ بَعِیْدٍ ﴿۱۷۶﴾

باغ: در حالی که ستمگر نباشد - عادٍ: متجاوز - لا اِثْمَ: (هیچ) گناهی نیست

۱۷۴- یَكْتُمُونَ: پنهان می‌کنند - یَشْتَرُونَ بِهٖ ثَمَنًا قَلِیْلًا: آن را به بهای اندکی می‌فروشند - مَا یَأْكُلُونَ: نمی‌خورند - بُطُوْنِهِمْ: شکم‌هایشان - لَا یُكَلِّمُهُمُ: با آنان سخن نمی‌گوید - لَا یُزَكِّیْمُ: آنان را پاکیزه نمی‌کند

۱۷۵- اِشْتَرَوْا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰی: گمراهی را به بهای هدایت خریده‌اند - مَا اَصْبَرَهُمْ: چه شکیبایند

۱۷۶- نَزَّلَ: نازل کرد - شِقَاقٍ: مخالفت (و دشمنی) - بَعِیْدٍ: زیاد

﴿

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّادِقِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالصَّرَاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۱۷۷﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحُرِّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنثَىٰ بِالْأُنثَىٰ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبِعْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدِّءْ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۷۸﴾ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۷۹﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۱۸۰﴾ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۸۱﴾

۱۷۷- البرّ: نیکی - أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ :

که رویتان را بگردانید - قِبَلَ : سوی -

مَنْ : (عقیده و عمل) کسی که - الْيَوْمِ

الْآخِرِ : روز قیامت - ءَاتَى : بدهد - عَلَى

حُبِّهِ : با وجود دوست داشتنش - ذَوِي

الْقُرْبَىٰ : خویشان - الْيَتَامَىٰ : یتیمان -

الْمَسْكِينِ : بینوایان - ابْنَ السَّبِيلِ : در راه

ماندگان - السَّائِلِينَ : گدایان - فِي الرِّقَابِ :

در راه (آزاد کردن) بردگان - أَقَامَ : برپا

دارد - الْمُوفُونَ : وفاکنندگان - عَاهَدُوا :

پیمان بستند - الْبَأْسَاءِ : سختی، فقر -

الصَّرَاءِ : گرفتاری، بیماری - حِينَ الْبَأْسِ :

زمان شدت جنگ - صَدَقُوا : راست

گفتند

۱۷۸- كُتِبَ : واجب شد - الْقَتْلِ :

کشتگان - الْحُرِّ بِالْحُرِّ : آزاد در برابر آزاد -

الْأُنثَىٰ : زن - عُفِيَ لَهُ : به او بخشیده شود - شَيْءٌ : چیزی (از خون بها) - اتَّبِعْ بِالْمَعْرُوفِ : مطالبه (خون بها) به طور

شایسته و پسندیده - آدَاءُ إِلَيْهِ : پرداختن به او (ولی مقتول) - إِحْسَانٍ : نیکویی - اعْتَدَىٰ : تجاوز کند

۱۷۹- أُولِي الْأَلْبَابِ : خردمندان - تَتَّقُونَ : تقوا پیشه کنید

۱۸۰- كُتِبَ : رک : ۱۷۸ - حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ : مرگ یکی از شما برسد - إِنْ تَرَكَ : اگر برجا گذارد - خَيْرًا : مالی -

الْأَقْرَبِينَ : خویشان - بِالْمَعْرُوفِ : به طور شایسته و پسندیده - حَقًّا : وظیفه‌ای است

۱۸۱- بَدَّلَهُ : آن را تغییر دهد - مَا سَمِعَهُ : اینکه آن را شنید - إِثْمُهُ : گناهش - سَمِيعٌ : شنوا

۱۸۲- **خَافَ** : بترسد - **مَوْصٍ** :
وصیت کننده‌ای - **جَنَفًا** : انحراف
(میل از حق) - **إِنَّمَا** : گناه (از روی
عمد) - **أَصْلَحَ** : سازش دهد

۱۸۳- **كُتِبَ** : واجب شد - **الصِّيَامِ** :
روزه - **تَتَّقُونَ** : تقوا پیشه کنید
۱۸۴- **آيَاتًا مَّعْدُودَاتٍ** : روزهایی معین -

عَلَى سَفَرٍ : در مسافرت - **عِدَّةٌ مِنْ**
آيَاتٍ أُخْرَى : تعدادی از روزهای دیگر
(به جای آن روزه بگیرد) -
يُطِيقُونَهُ : طاقت آن (روزه) را ندارند -
فِدْيَةٌ : جایگزین (کفاره) - **مِسْكِينٍ** :
بینوا - **تَطَوَّعَ** : با رغبت انجام دهد -
خَيْرٌ : بهتر - **أَنْ تَصُومُوا** : روزه
گرفتنان

۱۸۵- **شَهْرٌ** : ماه - **الْفُرْقَانِ** : جدا
کننده (حق از باطل) - **شَهِدَ** : درک

نماید - **فَلْيَصُمهْ** : (فَ + لِيَصُمهْ) : پس باید آن (ماه) را روزه بدارد - **عَلَى سَفَرٍ** : رک : ۱۸۴ - **عِدَّةٌ مِنْ آيَاتٍ أُخْرَى** : رک :
۱۸۴ - **يُرِيدُ** : می‌خواهد - **الْيُسْرَ** : آسانی - **الْعُسْرَ** : سختی - **لِتُكْمِلُوا** : تا تمام کنید - **لِتُكْتَبُوا** : تا بزرگ شمارید - **عَلَى**
مَاهِدْنَكُمْ : به خاطر اینکه شما را هدایت کرده است

۱۸۶- **سَأَلَكَ** : از تو بپرسند - **قَرِيبٌ** : نزدیک - **أَجِيبُ** : پاسخ می‌دهم، اجابت می‌کنم - **دَعْوَةَ الدَّاعِ** : درخواست دعا
کننده - **دَعَانٍ** : مرا بخواند - **فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي** : (فَ + لِيَسْتَجِيبُوا) : پس باید به (دعوت) من پاسخ دهند - **وَلْيُؤْمِنُوا بِي** :
(وَ + لِيُؤْمِنُوا) : و باید به من ایمان آورند - **يُرْشِدُونَ** : هدایت و کمال یابند

فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَاصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ
عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ
عَلَيْكُمْ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ
مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ
يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ
خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾
شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ
فَلْيَصُمهْ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ
أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ
الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا
هَدَانَكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾ وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

۱۸۷- **أُحِلَّ**: حلال شده است - **الصِّيَامِ**:

روزه - **الرَّفَثُ**: آمیزش - **لباس**: پوششی -

كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ: خیانت می کردید - **تَابَ**

عَلَيْكُمْ: توبه شما را پذیرفت - **عَفَا**:

گذشت کرد - **باشروهنن**: با آنان آمیزش

کنید - **ابتغوا**: طلب کنید - **كَتَبَ**:

واجب کرده است - **كَلُوا**: بخورید -

اشربوا: بیاشامید - **حَتَّى يَتَبَيَّنَ**: تا آشکار

شود - **الْحَيْطُ**: شعاع و رشته - **الْأَبْيَضُ**:

سفید - **الْأَسْوَدُ**: سیاه - **أَتُوا**: به پایان

رسانید - **وَأَنْتُمْ عَكِفُونَ**: در حالی که

معتکف هستید - **لَا تَقْرَبُوهَا**: به آن

(حدود الهی) نزدیک نشوید - **يُبَيِّنُ**:

آشکار می کند - **يَتَّقُونَ**: تقوا پیشه کنند

۱۸۸- **لَا تَأْكُلُوا**: نخورید - **تُدُلُّوْهَا**: در

اصل: **لَا تَدُلُّوْهَا**: آن را (به رشوه)

ندهید - **الْحُكَّامُ**: قاضیان - **فَرِيقًا**: بخشی - **بِالْإِثْمِ**: به گناه (به ناحق)

۱۸۹- **يَسْتَلُونَكَ**: از تو می پرسند - **الْأَهْلَةَ**: شکل های مختلف هلال - **مَوَاقِيتُ**: وسیله تعیین اوقات - **الْبِرُّ**: نیکی -

أَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ: که وارد خانه ها شوید - **ظُهُورِهَا**: پشت آن (خانه) ها - **مَنْ اتَّقَى**: (عمل) کسی که تقوا پیشه

کند - **وَأَتُوا**: و وارد شوید - **أَبْوَابِهَا**: درهایش - **تُفْلِحُونَ**: رستگار شوید

۱۹۰- **قَاتِلُوا**: بجنگید - **يُقْتَلُونَكُمْ**: با شما می جنگند - **لَا تَعْتَدُوا**: تجاوز نکنید - **الْمُعْتَدِينَ**: تجاوزکاران

أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالْآنَ بَاشِرُوهُمْ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوهُمْ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ وَتُدُلُّوْهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِيَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۸﴾ يَسْتَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلَةِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۱۸۹﴾ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقْتَلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿۱۹۰﴾

- ۱۹۱- **أَقْتُلُوهُمْ** : آنان را بکشید - **حَيْثُ** :
 هرجا - **تَفِئْتُمُوهُمْ** : آنان را یافتید -
أَخْرَجُوهُمْ : آنان را بیرون کنید -
أَخْرَجُوكُمْ : شما را بیرون کردند -
الْفِتْنَةُ : شرک - **أَشَدُّ** : بدتر - **لَا تُقْتَلُوهُمْ** :
 با آنان نجنگید
 ۱۹۲- **إِنْ أَنْتَهُوا** : اگر دست بردارند
 ۱۹۳- **قَاتِلُوهُمْ** : با آنان بجنگید - **فِتْنَةٌ** :
 رک : ۱۹۱ - **إِنْ أَنْتَهُوا** : رک : ۱۹۲ -
لَا عُدْوَانَ : هیچ تجاوز و ستمی نیست
 ۱۹۴- **الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ** : ماه
 حرام در برابر ماه حرام (اگر در ماه حرام
 با شما جنگیدند شما نیز با آنان بجنگید) -
الْحُرْمَاتُ قِصَاصٌ : (هتک) حرمت‌ها
 قصاص دارد - **إِعْتَدَى** : تجاوز کند -
إِعْتَدُوا : تجاوز کنید - **اعلموا** : بدانید
 ۱۹۵- **أَنفِقُوا** : انفاق کنید - **لَا تَتْلُقُوا** :

وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَفِئْتُمُوهُمْ وَأَخْرَجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تَقْتُلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُقْتَلُوا فِيهِ فَإِنْ قَتَلْتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَرَاءُ الْكُفْرِينَ ﴿۱۹۱﴾ فَإِنْ أَنْتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۹۲﴾ وَوَقْتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ أَنْتَهُوا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۱۹۳﴾ الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرْمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنْ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿۱۹۴﴾ وَأَنفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تَتْلُقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۹۵﴾ وَاتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَلَخِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَنَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۱۹۶﴾

نیفکنید - **التَّهْلُكَةُ** : هلاکت - **أَحْسِنُوا** : نیکی کنید

- ۱۹۶- **اتَّقُوا** : به پایان رسانید (کامل کنید) - **إِنْ أُحْصِرْتُمْ** : اگر مانعی برایتان پیش آمد - **مَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ** : آنچه میسر است قربانی کنید - **لَا تَلَخِقُوا** : نتراشید - **حَتَّى يَبْلُغَ** : تا برسد - **مَحَلَّهُ** : قربانگاهش - **أَذًى** : ناراحتی - **فِدْيَةٌ** : جایگزین (کفاره) - **صِيَامٌ** : روزه - **نُسُكٌ** : قربانی - **أَمِنْتُمْ** : ایمن شوید - **تَمَنَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ** : از عمره تمتع به حج آید - **لَمْ يَجِدْ** : نیابد - **ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ** : سه روز - **سَبْعَةٍ** : هفت (روز) - **عَشْرَةٌ** : ده (روز) - **لَمْ يَكُنْ ... حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ** : اهل مکه نباشند - **أَهْلَهُ** : خانواده‌اش - **اعلموا** : رک : ۱۹۴ - **العِقَابِ** : کیفر و مجازات

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ ۚ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ
فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا
مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ
وَاتَّقُوا يَأُولَى الْأَلْبَابِ ۗ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ ۚ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ
عَرَفَاتٍ فَأذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ
وَأذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ
لَمِنَ الضَّالِّينَ ۗ ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ
النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۗ
فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَأذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ
أَبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا ۗ فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ
رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ
ۗ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۗ أُولَٰئِكَ
لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا ۗ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۗ

۱۹۷- **أشهر:** ماه‌های - **فرض:** (بر خود)

واجب کند - **لا رفث ولا فسوق:**

هیچ‌گونه آمیزش جنسی و نافرمانی خدا
(جایز) نیست - **تزوّدوا:** توشه برگیرید -

خیر الزاد: بهترین توشه - **اتقون:**

تقوای مرا پیشه کنید - **أولی الأبواب:**

خرمدندان

۱۹۸- **جناح:** گناهی - **ان تبغوا:** که

طلب کنید - **أفضتم:** بازگشتید - **أذكروا:**

یاد کنید - **هدنکم:** شما را هدایت کرد-

ان: قطعاً - **الضالین:** گمراهان

۱۹۹- **أفیضوا:** بازگردید - **حیث:** هرجا -

أفاض: بازگشتند - **استغفروا:** آمرزش

بخواید

۲۰۰- **قضیتم:** به جای آوردید -

مناسککم: آداب عبادت (حج)تان -

أذكروا: رک : ۱۹۸ - **كذکرکم:**

همچنان که یاد می‌کنید - **أشد ذکرًا:** یادکردن بیشتری - **آتنا:** به ما بده - **ماله:** برای او نیست - **خلایق:**

بهره‌ای (نیکو)

۲۰۱- **آتنا:** رک : ۲۰۰ - **حسنه:** خیر و خوبی - **قنا:** ما را حفظ کن

۲۰۲- **مما:** من + ما

﴿وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَمَنْ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَيْسَ الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾ وَمِنْ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾ فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْعَمَامِ وَالْمَلَائِكَةِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاللَّهُ يُرْجِعُ الْأُمُورَ ﴿٢١٠﴾

۲۰۳- اذْكُرُوا : به یاد آرید - أَيَّامٍ

مَعْدُودَاتٍ : روزهای معین - تَعَجَّلَ :

شتاب کند - یَوْمَيْنِ : دو روز - لَا إِثْمَ :

(هیچ) گناهی نیست - تَأَخَّرَ : تأخیر کند -

اتَّقَى : تقوا پیشه کند - اعْلَمُوا : بدانید -

تُحْشَرُونَ : برانگیخته و جمع خواهید شد

۲۰۴- يُعْجِبُكَ : تو را به شگفتی می آورد -

يُشْهَدُ : گواه می گیرد - أَلَدُّ الْخِصَامِ :

سرسخت ترین دشمنان

۲۰۵- تَوَلَّى : قدرت و ریاست یابد - سَعَى :

بکوشد - لِيُفْسِدَ : تا فساد کند - يُهْلِكَ :

نابود کند - الْحَرْثَ : کشتزار

۲۰۶- قِيلَ : گفته شود - اتَّقَى : تقوا پیشه

کن - أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ : غرور و

خودخواهی او را به گناه کشاند -

حَسْبُهُ : او را کافی است - لَيْسَ الْمِهَادُ :

قطعا چه بد آرامگاهی است

۲۰۷- يَشْرِي : می فروشد (فدا می کند) - ابْتِغَاءَ : در طلب - مَرْضَاتِ : خشنودی - رَءُوفٌ : دلسوز

۲۰۸- السِّلْمِ : اطاعت خدا - كَآفَّةً : همگی - لا تَتَّبِعُوا : پیروی نکنید - خُطُوَاتِ : گامها - عَدُوٌّ : دشمن

۲۰۹- ان زَلَلْتُمْ : اگر بلغزید - اعْلَمُوا : رک : ۲۰۳ - عَزِيزٌ : همیشه پیروز

۲۱۰- هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا : آیا جز این انتظار دارند - ان يَأْتِيَهُمُ : که نزد آنان بیاید - ظُلَلٍ : سایبان های - العَمَامِ : ابر -

قُضِيَ الْأَمْرُ : کار یکسره (و انجام) شود - تُرْجَعُ : باز گردانده می شود

سَلِّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۱۱۱﴾ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۱۱۲﴾ كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۱۳﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالصَّرَاءُ وَزُلُّوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهُ الْأَنْ نَصَرَ اللَّهُ قَرِيبٌ ﴿۱۱۴﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِللَّهِ وَاللَّذِينَ الْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿۱۱۵﴾

۲۱۱- سَلِّ : بپرس - كَمْ ... مِنْ آيَاتِنَا

بَيِّنَاتٍ : چه بسیار نشانه‌های آشکاری -

آتَيْنَاهُمْ : به آنان دادیم - يُبَدِّلُ : تغییر

دهد - الْعِقَابِ : کیفر و مجازات

۲۱۲- زُيِّنَ : آراسته شده است -

يَسْخَرُونَ مِنْ ... : ... رامسخره می‌کنند -

اتَّقَوْا : تقوا پیشه کردند - فَوْقَهُمْ : از

آنان برترند - يَرْزُقُ : روزی می‌دهد

۲۱۳- بَعَثَ : برانگیخت - مُبَشِّرِينَ وَ

مُنذِرِينَ : در حالیکه مژده دهنده و بیم

دهنده بودند - لِيَحْكُمَ : تا داوری کند -

اوتُوهُ : آن (کتاب) به ایشان داده شده

بود - بَغْيًا : از روی ستم و حسد - هَدَى :

هدایت کرد - صِرَاطٍ : راه

۲۱۴- حَسِبْتُمْ : پنداشته‌اید - وَلَمَّا يَأْتِكُمْ :

در حالی که هنوز به شما نرسیده است -

مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا : (شبهه) سرگذشت کسانی که درگذشتند - مَسَّتْهُمْ : به آنان رسید - الْبَأْسَاءُ : سختی، فقر -

الصَّرَاءُ : گرفتاری، بیماری - زُلُّوا : پریشان و مضطرب شدند - مَتَى : کی؟ - قَرِيبٌ : نزدیک

۲۱۵- يَسْأَلُونَكَ : از تو می‌پرسند - يُنْفِقُونَ : انفاق کنند - مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ : هر مالی انفاق کنید - الْأَقْرَبِينَ :

خویشان - الْيَتَامَى : یتیمان - الْمَسْكِينِ : بینوایان - ابْنِ السَّبِيلِ : در راه ماندگان

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا
 شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ
 وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ
 الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ
 وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ
 عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ
 حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَن يَرْتَدِدْ
 مِنكُمْ عَن دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ
 أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
 هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ
 هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ
 اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ
 وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا
 أَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ
 كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

۲۱۶- **كُتِبَ**: واجب شد - **الْقِتَالُ**: جنگ -

كُرْهُ: ناخوشایند - **عَسَى**: شاید، بسا -

أَنْ تَكْرَهُوا: که بدتان آید - **خَيْرٌ**: بهتر -

أَنْ تُحِبُّوا: که دوست بدارید

۲۱۷- **يَسْأَلُونَكَ**: از تو می پرسند -

الشَّهْرِ: ماه - **قِتَالٍ**: رک : ۲۱۶ - **كَبِيرٌ**:

(گناهی) بزرگ - **صَدٌّ**: باز داشتن -

الْفِتْنَةُ: شرک - **لَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ**:

آنان پیوسته با شما می جنگند - **حَتَّىٰ**

يَرُدُّوكُمْ: تا شما را برگردانند - **إِنِ**

اسْتَطَاعُوا: اگر بتوانند - **مَنْ يَرْتَدِدْ**: کسی

که بازگردد - **يَمُتْ**: بمیرد - **حَبِطَتْ**:

تباه می شود - **أَصْحَابُ النَّارِ**: اهل آتش

۲۱۸- **هَاجَرُوا**: هجرت کردند - **جَاهَدُوا**:

جهاد کردند - **يَرْجُونَ**: امید دارند

۲۱۹- **يَسْأَلُونَكَ**: رک : ۲۱۷ - **الْخَمْرِ**:

الميسر: قمار - **إِثْمٌ**: گناهی - **يُنْفِقُونَ**: انفاق کنند - **قُلِ الْعَفْوَ**: بگو در حد اعتدال (انفاق کنید) - **يُبَيِّنُ**:

اشکار می کند

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الِيتِمٰنِ قُلْ اِصْلَاحٌ لَهُمْ
 خَيْرٌ وَّ اِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ وَّ اللّٰهُ يَعْلَمُ الْمُنْفِسِدَ مِنْ
 الْمُصْلِحِ وَّلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَاعْتَنَتَكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٢٠﴾
 وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى يُؤْمِنُوْا وَّلَا مَآةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ
 مِنْ مُّشْرِكَةٍ وَّلَوْ اَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى
 يُؤْمِنُوْا وَّلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُّشْرِكٍ وَّلَوْ اَعْجَبَكُمْ اُولٰٓئِكَ
 يَدْعُوْنَ اِلَى النَّارِ وَّ اللّٰهُ يَدْعُوْا اِلَى الْجَنَّةِ وَّ الْمَغْفِرَةِ بِاِذْنِهٖ
 وَ يُبَيِّنُ اٰيٰتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٢١﴾ وَيَسْأَلُونَكَ
 عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ اَدْوٰى فَاَعْتَزِلُوْا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ
 وَلَا تَقْرَبُوْهُنَّ حَتّٰى يَطْهَرْنَ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَاْتُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ
 اَمَرَكُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوٰبِيْنَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِيْنَ ﴿٢٢٢﴾
 نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَاْتُوا حَرْثَكُمْ اِنَّيْٓ اَنْتُمْ وَّقَدِمُوْا
 لِاَنْفُسِكُمْ وَاَتَقُوا اللّٰهَ وَاَعْلَمُوْا اَنَّكُمْ مُّلْقَوَةٌ وَّبَشِّرِ
 الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٢٢٣﴾ وَلَا تَجْعَلُوْا اللّٰهَ عُرْضَةً لِاِيْمَانِكُمْ اَنْ تَبْرُوْا
 وَتَتَّقُوا وَتُصَلِّحُوْا بَيْنَ النَّاسِ وَّ اللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٢٤﴾

۲۲۰- يَسْأَلُونَكَ : از تو می پرسند -

الِيتِمٰنِ : یتیمان - خَيْرٌ : بهتر - اِنْ

تُخَالِطُوهُمْ : اگر با آنان همزیستی کنید -

اِخْوَانُكُمْ : برادران شما (هستند) -

لَاعْتَنَتَكُمْ : قطعاً شما را به دشواری

می انداخت - عَزِيزٌ : همیشه پیروز

۲۲۱- لَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ : با زنان

مشرك ازدواج نکنید - حَتّٰى يُؤْمِنُوْا : تا

ایمان آورند - اَمَةٌ : کنیز - خَيْرٌ : رک :

۲۲۰- وَّلَوْ اَعْجَبَتْكُمْ : هر چند شما را

به شگفت آورد - لَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ :

به مردان مشرك زن ندهید - حَتّٰى

يُؤْمِنُوْا : تا ایمان آورند - يَدْعُوْنَ : فرا

می خوانند - يُبَيِّنُ : آشکار می کند -

يَتَذَكَّرُوْنَ : متذکر شوند (پند گیرند)

۲۲۲- يَسْأَلُونَكَ : رک : ۲۲۰ - الْمَحِيضِ :

عادت ماهانه زنان - اَدْوٰى : رنج و آزار - اِعْتَزِلُوْا : کناره گیری کنید - لَا تَقْرَبُوْهُنَّ : با آنان نزدیکی نکنید - حَتّٰى

يَطْهَرْنَ : تا پاک شوند - تَطَهَّرْنَ : پاک شوند - فَاْتُوْهُنَّ : پس با آنان آمیزش کنید - حَيْثُ : هر جا - التَّوٰبِيْنَ : بسیار

توبه کنندگان - الْمُتَطَهِّرِيْنَ : پاکیزگان

۲۲۳- حَرْثٌ : کشتزار - فَاْتُوا : پس وارد شوید - اَنْتُمْ : هر جا، هر طور - شِعْتُمْ : بخواید - قَدِمُوْا : پیش بفرستید -

اعْلَمُوا : بدانید - اَنَّكُمْ مُّلْقَوَةٌ : که حتماً شما با او ملاقات می کنید - بَشِّرِ : مژده ده

۲۲۴- عُرْضَةً : دست آویزی - اِيْمَانِكُمْ : سوگندهایتان - اَنْ تَبْرُوْا : در اصل : اَنْ لَا تَبْرُوْا : که نیکوکاری نکنید -

تَتَّقُوا : در اصل : اَنْ لَا تَتَّقُوا : تقوا پیشه نکنید - تُصَلِّحُوا : در اصل : اَنْ لَا تُصَلِّحُوا : سازش ندهید - سَمِيْعٌ :

همیشه شنوا

۲۲۵- لا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ إِذَا جُمِعْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ بَلِغٌ عَلِيمٌ : شما را بازخواست

نمی کند - اللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ : سوگندهای

بیهوده و نسجیده تان - حَلِيمٌ : بردبار

۲۲۶- يُؤَلِّقُ لِكُلِّ نِكَاحٍ عَلِيمٌ : سوگند

می خورند با زنان خود نزدیکی نکنند -

تَرْتِيبًا : انتظار - أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ : چهار ماه -

إِنْ فَاوَأ : اگر باز گردند

۲۲۷- إِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ : اگر تصمیم

طلاق بگیرند - سَمِيعٌ : شنوا

۲۲۸- الْمُطَّلَقَاتُ : زنان طلاق داده شده -

يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ : خود را منتظر

نگهدارند - ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ : سه دوره پاکی

(بعد از عادت ماهانه) - لَا يَحِلُّ : جایز

نیست - أَنْ يَكْتُمْنَ : که پنهان کنند -

أَرْحَامِهِنَّ : رَحِمَ هَيْشَان - إِنْ كُنَّ يُؤْمِنُ :

اگر ایمان دارند - الْيَوْمَ الْآخِرِ : روز قیامت -

بُعُولَتِهِنَّ : شوهرانشان - أَحَقُّ : سزاوارتر -

رَدِّهِنَّ : بازگرداندنشان - فِي ذَلِكَ :

در آن (مدت) - إِنْ أَرَادُوا : اگر

بخواهند - هُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ : برای

زنان (حقوقی) است مانند همان

وظیفه ای) که بر عهده آنان است - بِالْمَعْرُوفِ : به طور شایسته و پسندیده - الرِّجَالِ : مردان - دَرَجَةً : رتبه ای -

عَزِيمٌ : همیشه پیروز

۲۲۹- الطَّلَاقُ : طلاق (قابل رجوع) - مَرَّتَانِ : دوبار - فِإِمْسَاكُ : پس (از هر بار وظیفه شوهر است) نگاه داشتن -

بِمَعْرُوفٍ : رک : ۲۲۸ - تَسْرِيحٌ : رها کردن - لَا يَحِلُّ : رک : ۲۲۸ - أَنْ تَأْخُذُوا : که بگیرید - مِمَّا : من + ما -

أَتَيْتُمُوهُنَّ : به ایشان داده بودید - أَنْ يَخَافَا : که (آن دو) بترسند - أَلَا يُقِيمَا : که برپا ندارند - إِنْ خِفْتُمْ : اگر بترسید -

لَا جُنَاحَ : (هیچ) گناهی نیست - إِفْتَدَتْ بِهِ : در مقابل آن عوض داده است - لَا تَعْتَدُوها : از آن (حدود) تجاوز نکنید -

يَتَعَدَّ : تجاوز کند

۲۳۰- إِنْ طَلَّقَهَا : اگر (برای بار سوم) او را طلاق دهد - لَا يَحِلُّ : رک : ۲۲۸ - حَتَّى تَنْكِحَ : تا ازدواج کند - لاجُنَاحَ :

رک : ۲۲۹ - أَنْ يَتَرَاجَعَا : که به یکدیگر بازگردند - إِنْ ظَنَّتَا : اگر امیدوار باشند - أَنْ يُقِيمَا : که (آن دو) برپا دارند -

يُبَيِّنُهَا : آن را آشکار می کند

۲۳۱- **طَلَّقْتُمْ** : طلاق می‌دهید - **بَلَّغْنَ**

أَجَلَهُنَّ : به پایان مدّت زمان (عده) شان برسند - **أَمَسِكُوهُنَّ** : آنان را نگاه دارید -

بِمَعْرُوفٍ : به طور شایسته و پسندیده -

سَرَّحُوهُنَّ : آنان را رها کنید - **لا**

تُمَسِكُوهُنَّ : آنان را نگاه ندارید - **ضِرَارًا** :

برای زیان رساندن - **لِتَعْتَدُوا** : تا تجاوز

کنید - **لَا تَتَّخِذُوا... هُزُورًا** : ... را مسخره

نکنید - **أَذْكُرُوا** : به یاد آرید - **يَعْظُمُكُمْ** :

شما را پند می‌دهد - **إِعْلَمُوا** : بدانید

۲۳۲- **طَلَّقْتُمْ** : رک : ۲۳۱ - **بَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ** :

رک : ۲۳۱ - **لَا تَعْضُلُوهُنَّ** : جلوی آنان را

نگیرید - **أَنْ يَنْكِحَنَّ** : که ازدواج کنند -

تَرَاضًا بَيْنَهُمْ : میانشان رضایت باشد -

بِالمَعْرُوفِ : رک : ۲۳۱ - **يُوعِظُ** : پند داده

می‌شود - **اليَوْمِ الأَخِرِ** : روز قیامت -

أَزْكَى : بهتر، پربرکت‌تر - **أَطْهَرُ** : پاکیزه‌تر

وَ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمَسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرَّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمَسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُورًا وَ أذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ وَ اتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾

وَ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحَنَّ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُمْ بِالمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَاليَوْمِ الأَخِرِ ذَلِكَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْكِحَ وَ أَطْهَرُ وَ اللَّهُ يَعْلَمُ وَ أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾ وَ الوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُبْرِئَ الرِّضَاعَةَ وَ عَلَى المَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَ كِسْوَتُهُنَّ بِالمَعْرُوفِ لَا تُكَلِّفُ نَفْسٌ إِلاَّ وُسْعَهَا لَأُتْرَاقَ وَ الْوَالِدَةُ بِوَالِدِهَا وَ لا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَالِدِهِ وَ عَلَى الوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ ط فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَ تَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَ إِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُم بِالمَعْرُوفِ وَ اتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

۲۳۳- **الْوَالِدَاتُ** : مادران - **يُرْضِعْنَ** : (بابد) شیر دهند - **حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ** : دو سال تمام - **أَرَادَ** : بخواهد - **أَنْ يُبْرِئَ** : که

تکمیل کند - **الرِّضَاعَةَ** : شیرخوارگی - **المَوْلُودِ لَهُ** : پدر (سرپرست) - **كِسْوَتُهُنَّ** : پوشاک آنان - **بِالمَعْرُوفِ** : رک :

۲۳۱ - **لَا تُكَلِّفُ** : تکلیف نمی‌شود - **وُسْعَهَا** : به اندازه توانش - **لَأُتْرَاقَ** : نباید زیان ببیند - **فِصَالًا** : جدا کردن (طفل

از شیر) - **عَنْ تَرَاضٍ** : با رضایت - **تَشَاوُرٍ** : مشورت - **لِالجُنَاحِ** : (هیچ) گناهی نیست - **أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ** : که

برای فرزندانان دایه بگیرید - **سَلَّمْتُمْ** : بپردازید - **مَا آتَيْتُمْ** : آنچه برعهده گرفته‌اید - **إِعْلَمُوا** : رک : ۲۳۱

۲۳۴- **يَتَوَفَّوْنَ** : می میرند - **يَذَرُونَ** : باقی می گذارند - **يَتَرَبَّصْنَ** : (بايد) منتظر بمانند - **أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا** : چهار ماه و ده روز - **بَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ** : به پایان مدت زمان (عده) شان برسند - **لَا جُنَاحَ** : (هیچ) گناهی نیست - **فِي** : درباره - **بِالْمَعْرُوفِ** : به طور شایسته و پسندیده - **خَبِيرًا** : آگاه

۲۳۵- **لَا جُنَاحَ** : رک : ۲۳۴ - **فِي مَا عَرَّضْتُمْ بِهِ** : در آنچه به کنایه اظهارش می کنید - **مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ** : به عنوان خواستگاری زنان (در عده وفات) - **اَكْتَنْتُمْ** : پنهان می کنید - **سَتَذَكَّرُوهُنَّ** : به زودی آنان را یاد می کنید - **لَا تُؤَاعِدُوهُنَّ سِرًّا** : با آنان قول و قرار پنهانی نگذارید - **مَعْرُوفًا** : شایسته و پسندیده - **لَا تَعْرِضُوا** : تصمیم نگیرید - **عُقْدَةَ النِّكَاحِ** : پیوند زناشویی - **حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ** : تا زمان مقرر به سرآید - **إِعْلَامًا** : بدانید - **إِحْذَرُوا** : از (مخالفت) او بترسید - **حَلِيمًا** :

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿۲۳۴﴾ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِيمٌ اللَّهُ أَنْتُمْ سَتَذَكَّرُوهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُؤَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرِضُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿۲۳۵﴾ لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمَوْسِعِ قَدْرَهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ ﴿۲۳۶﴾ وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۲۳۷﴾

بردبار

۲۳۶- **لَا جُنَاحَ** : رک : ۲۳۴ - **إِنْ طَلَقْتُمْ** : اگر طلاق دهید - **مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ** : تا زمانی که با آنان آمیزش نکرده‌اید - **تَفْرِضُوا** : در اصل : لم تفرضوا : معین نکرده‌اید - **فَرِيضَةً** : مهریه‌ای - **مَتَّعُوهُنَّ... مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ** : آنان را به طور شایسته و پسندیده بهره‌مند سازید - **الموسع** : توانگر - **قَدْرُهُ** : به اندازه (توان) خود - **المقتِر** : تنگدست - **حَقًّا** : وظیفه‌ای است - **المُحْسِنِينَ** : نیکوکاران

۲۳۷- **إِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ** : اگر آنان را طلاق دهید - **أَنْ تَمْسُوهُنَّ** : این که با آنان آمیزش کنید - **وَقَدْ فَرَضْتُمْ** : در حالی که تعیین کرده‌اید - **فَرِيضَةً** : رک : ۲۳۶ - **أَنْ يَعْفُونَ** : این که آنان (از حق) خود بگذرند - **الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ** : آن کسی که پیوند زناشویی به دست اوست (سرپرست زن) - **عُقْدَةُ النِّكَاحِ** : پیوند زناشویی - **أَقْرَبُ** : نزدیک‌تر - **لَا تَنْسُوا** : فراموش نکنید - **الفضل** : بزرگواری، احسان

۲۳۸- حافظوا : مواظبت کنید -

الصَّلَوَاتِ: نمازها - الصَّلَاةُ الْوَسْطَى :

نماز میانه (ظهر) - قوموا: به پا خیزید -

فَنِيَّتَيْنِ : خاضعانه

۲۳۹- إِنْ خِفْتُمْ : اگر بترسید - رَجَالًا أَوْ

رُكْبَانًا : پیاده یا سواره (نماز گزارید) -

أَمِنْتُمْ : ایمن شوید - أَذْكُرُوا : به یاد آرید -

عَلَّمَكُمْ : به شما یاد داد - لَمْ تَكُونُوا

تَعْلَمُونَ: نمی دانستید

۲۴۰- يُتَوَفَّوْنَ : بمیرند - يَذْرَوْنَ : باقی

گذارند - وَصِيَّةً : باید وصیت کنند -

مَتَاعًا : هزینه (زندگی) - إِلَى الْحَوْلِ : تا

یک سال - غَيْرِ إِخْرَاجٍ : بدون بیرون

کردن (آنها) - لِأَجْنَحٍ : (هیچ) گناهی

نیست - مَعْرُوفٍ : (کار) شایسته و

پسندیده - عَزِيزٌ: همیشه پیروز

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوَسْطَى وَ قَوْمُوا لِلَّهِ
قَلْبَتَيْنِ ﴿٢٣٨﴾ فَإِنْ خِفْتُمْ فَرَجَلًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ
﴿٢٣٩﴾ وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً
لِأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَا فِي أَنْفُسِهِمْ مِنْ
مَعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾ وَلِلْمُطَلَّقاتِ مَتَاعٌ
بِالمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿٢٤١﴾ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾ أَلَمْ تَرَ
إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ
فَقَالَ لَهُمْ اللَّهُ مَاتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى
النَّاسِ وَلَئِنْ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾
وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾
مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ
أَضعافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

۲۴۱- الْمُطَلَّقاتِ: زنان طلاق داده شده - مَتَاعٌ بِالمَعْرُوفِ: بهره‌ای شایسته و پسندیده - حَقًّا: وظیفه‌ای است

۲۴۲- يُبَيِّنُ: آشکار می‌کند

۲۴۳- أَلَمْ تَرَ: آیا ننگریستی؟ - دِيَارِهِمْ: سرزمینشان - أُلُوفٌ: هزاران (نفر) - حَذَرَ الْمَوْتِ: از ترس مرگ - مَاتُوا:

بمیرید - أَحْيَاهُمْ: آنان را زنده کرد - ذُو: صاحب، دارا

۲۴۴- قَاتِلُوا: بجنگید - اِعْمُوا: بدانید - سَمِيعٌ: همیشه شنوا

۲۴۵- مَنْ ذَا الَّذِي: کیست آن که؟ - يُقْرِضُ: قرض دهد - فَيُضْعِفُهُ... أَضعافًا كَثِيرَةً: تا آن را ... چندین برابر

ببفزاید - يَقْبِضُ: (روزی را) تنگ می‌کند - يَبْصُطُ: (روزی را) گسترش می‌دهد - تُرْجَعُونَ: بازگردانده می‌شوید

۲۴۶- **الْمَلَأَ**: آیا ننگریستی؟ - **المَلَأَ**: سران -
ابْعَثْ: بگمار - **مَلِكًا**: فرمانروایی -
تُقَاتِلُ: (تا) بجنگیم - **هَلْ عَسَيْتُمْ ... أَلَّا تُقَاتِلُوا**: آیا چنین نیست که ننگید -
ان كُتِبَ: اگر واجب شود - **الْقِتَالُ**: جنگ -
مَالَنَا: ما را چه شود، چرا؟ - **وَقَدْ أُخْرِجْنَا**: در حالی که بیرون رانده شده ایم - **دِيارِنَا**: سرزمینمان - **أَبْنَانًا**: فرزندانمان - **تَوَلَّوْا**: روی گرداندند
 ۲۴۷- **قَدْ بَعَثَ**: گماشته است - **مَلِكًا**:
 رک: ۲۴۶ - **أَنَّى**: چگونه - **الْمَلِكُ**: فرمانروایی، پادشاهی - **أَحَقُّ**: سزاوارتر -
لَمْ يَبُوتْ: به او داده نشده است - **سَعَةً**: گشایشی - **إِصْطَفَاهُ**: او را برگزیده است - **زَادَهُ بَسْطَةً**: او را فزونی داده است - **يُؤْتِي**: می دهد - **وَاسِعٌ**:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَأِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَالَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَانِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٦﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَى وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

گشایش گر

۲۴۸- **مُلْكِهِ**: رک: ۲۴۷ - **أَنْ يَأْتِيَكُمُ**: که نزد شما آید - **التَّابُوتُ**: صندوق (عهد) - **سَكِينَةً**: آرامشی - **بَقِيَّةٌ مِمَّا تَرَكَ**: باقی مانده‌ای از میراث - **عَالٌ**: خاندان - **تَحْمِلُهُ**: در حالی که آن را حمل می کنند

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ
 بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ
 فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنْ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرَبُوا مِنْهُ
 إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
 قَالُوا لاطِيقَةٌ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ
 الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْقُوا اللَّهَ كَمَ مِنْ فِتْنَةٍ
 قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئْتَهُ كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ
 الصَّابِرِينَ ﴿٢٤٩﴾ وَ لَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا
 رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَ ثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا
 عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٠﴾ فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ
 اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَءَاتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ
 وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ
 بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ
 ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥١﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا
 عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

۲۴۹- فَصَلَ : خارج شد - بِالْجُنُودِ : با

سپاهیان - مُبْتَلِيكُمْ : آزمایش کننده

شما - نَهَرٍ : رودی - شَرِبَ : بیاشامید -

لَمْ يَطْعَمْهُ : از آن نچسبد - اغْتَرَفَ غُرْفَةً

بِيَدِهِ : کف دستی (آب) بردارد - جَاوَزَهُ :

از آن (رود) عبور کردند - الْيَوْمَ : امروز -

يَظُنُّونَ : یقین داشتند - أَنَّهُمْ مُلْقُوا اللَّهَ :

که آنان با خدا ملاقات می کنند - كَمَ

مِنْ فِئْتَةٍ : چه بسیار گروهی - غَلَبَتْ :

پیروز شد

۲۵۰- بَرَزُوا : ظاهر شدند، روبرو شدند -

لِجَالُوتَ : برای (جنگ با) جالوت -

جُنُودِهِ : رک : ۲۴۹ - أَفْرِغْ : فرو ریز -

ثَبِّتْ : استوارکن - أَقْدَامَنَا : گامهای ما -

انصُرْنَا : ما را پیروز کن

۲۵۱- هَزَمُوهُمْ : آنان را شکست دادند -

ءَاتَاهُ : به او داد - الْمُلْكَ : پادشاهی، فرمانروایی - عَلَّمَهُ : به او یاد داد - عَمَّا : من + ما - لَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ : اگر خدا دفع

نمی کرد - ذُو : صاحب، دارا

۲۵۲- تَتْلُوها : آن را می خوانیم

۲۵۳- فَضَّلْنَا : برتری داده‌ایم - كَلَّمَ : سخن گفت - رَفَعَ : بالا برد - ءَاتَيْنَا : دادیم - آيَدْنُهُ : او را نیرومند کردیم - رُوحِ الْقُدُسِ : جبرئیل - مَا اقْتَتَلَ : با هم نمی‌جنگیدند - يُرِيدُ : می‌خواهد

۲۵۴- اَنْفَقُوا : (در راه خدا) انفاق کنید - رَزَقْنَكُمْ : به شما روزی داده‌ایم - اَنْ يَأْتِيَ : که بیاید - لَا يَبِيعُ : (هیچ) معامله‌ای نیست - لَا خُلَّةً : (هیچ) دوستی خالصانه‌ای نیست

۲۵۵- الْقَيُّومُ : برپادارنده و پاینده - لَا تَأْخُذُهُ : او را نمی‌گیرد - سِنَّةٌ : خوابی سبک (چرت) - نَوْمٌ : خوابی سنگین - مَنْ ذَا الَّذِي : کیست آن که؟ - مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ : آینده‌شان - مَا خَلْفَهُمْ : گذشته‌شان - لَا يُحِيطُونَ : دست

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَءَاتَيْنَا عِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿۲۵۳﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةً وَلَا سَفَاعَةً ۗ وَالْكَافِرُونَ هُمْ الظَّالِمُونَ ﴿۲۵۴﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿۲۵۵﴾ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِطَاغُوتٍ وَيُؤْمِن بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۵۶﴾

نمی‌یابند - وَسِعَ : فرا گرفته است - كُرْسِيَّهُ : قلمرو (فرمانروایی) اش - لَا يَتُودُهُ : بر او دشوار و خسته کننده نیست

۲۵۶- لَا اِكْرَاهَ : (هیچ) اجباری نیست - قَدْ تَبَيَّنَ : روشن شده است - الرُّشْدُ : (راه) نجات و هدایت - الْغَيِّ : (راه) نابودی و گمراهی - قَدْ اسْتَمْسَكَ : چنگ زده است - الْعُرْوَةُ : دستاویز - الْوُثْقَى : محکم‌تر - لَا انْفِصَامَ : (هیچ) گسستگی نیست - سَمِيعٌ : همیشه شنوا

اللَّهُ وَإِلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
 وَالَّذِينَ كَفَرُوا ءُولِيَآءُهُمُ الظَّالِمُونَ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ
 النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ ؕ أُولَئِكَ ءَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
 خَالِدُونَ ﴿٥٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَآجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ
 أَن ءَاتَهُ اللَّهُ المُلْكَ إِذ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي
 وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا ءَحْيَىٰ وَءَمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي
 بِالسَّمْسِ مِنَ المَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ المَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي
 كَفَرَ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي القَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾ أَوَكَلَّذِي مَرَّ
 عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّىٰ يُحْيِي هَٰذِهِ
 اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ ءَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ
 لَبِثْتُ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَل لَّبِثْتُ مِائَةَ
 ءَامٍ فَانظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانظُرْ
 إِلَىٰ حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَ ءَايَةً لِّلنَّاسِ ۖ وَانظُرْ إِلَىٰ
 العِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا
 تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٩﴾

۲۵۷- وَئِي: سرپرست - يُخْرِجُهُمْ: آنان

را بیرون می‌آورد - ءُولِيَآءُهُمْ:

سرپرستانشان - ءَصْحَابُ النَّارِ: اهل آتش

۲۵۸- أَلَمْ تَرَ: آیا ننگریستی؟ - حَآجَّ: بحث

و جدال کرد - فِي: درباره - أَن ءَاتَهُ: که

به او داده بود - المُلْكَ: پادشاهی - يُحْيِي:

زنده می‌کند - يُمِيتُ: می‌میراند - يَأْتِي

: ... را بر می‌آورد - فَأْتِ بِهَا: پس

آن را بر آور - بُهِتَ: درمانده و حیران

شد

۲۵۹- مَرَّ: عبور کرد - قَرْيَةٍ: شهری -

خَاوِيَةٌ: فرو ریخته - عُرُوشِهَا: سقف

(بنا)هایش - أَنَّى: چگونه؟ - يُحْيِي:

رک: ۲۵۸ - ءَامَاتَهُ: او را میراند - مِائَةَ

ءَامٍ: صد سال - بَعَثَهُ: او را برانگیخت -

كَمْ لَبِثْتُ: چقدر درنگ کردی؟ -

لَمْ يَتَسَنَّهْ: تغییر نکرده است - حِمَارِكَ: الاغت - العِظَامِ: استخوان‌ها - نُشِزُهَا: آن (استخوان‌ها) را پیوند می‌دهیم -

نَكْسُوها: بر آنها می‌پوشانیم - لَحْمًا: گوشت - تَبَيَّنَ: روشن شد - قَدِيرٌ: توانا

۲۶۰- **أَرِنِي** : به من نشان ده - **تُحْيِي** :

زنده می کنی - **الموتى** : مردگان - **أَوَلَمْ**

تُؤْمِنُ : مگر ایمان نداری؟ - **بَلَى** : آری -

لِيُطَمِّنَنَّ : تا آرامش یابد - **خُذْ** : بگیر -

أَرْبَعَةً : چهار (نوع) - **الطَّيْرِ** : پرندگان -

صُرْهُنَّ : آنها را قطعه قطعه کن -

جَبَلٍ : کوهی - **أُدْعُهُنَّ** : آنها (پرندگان)

را فراخوان - **يَأْتِيَنَّكَ** : به سوی تو

می آیند - **سَعِيًّا** : شتابان - **عَزِيْرًا** : همیشه

پیروز

۲۶۱- **يُنْفِقُونَ** : انفاق می کنند - **حَبَّةٍ** :

دانه ای - **أَنْبَتَتْ** : برویاند - **سَبْعَ سَنَابِلٍ** :

هفت خوشه - **سُنْبُلَةٍ** : خوشه - **مِائَةٍ** :

صد - **يُضْعِفُ** : چند برابر می کند -

وَاسِعٌ : گشایش گر

۲۶۲- **يُنْفِقُونَ** : رک : ۲۶۱ - **لَا يُتَّبِعُونَ** :

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ
أَوَلَمْ تُؤْمِنُ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً
مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا
ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِيَنَّكَ سَعِيًّا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾
مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ
أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضْعِفُ
لِمَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٦١﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذَىٰ
لَّهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
﴿٦٢﴾ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا
أَذَىٰ وَاللَّهُ عَنِّي حَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِاتَّبِعُلُوا
صَدَقَتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ
تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ
شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٤﴾

هـ

در پی نمی آورند - **مَنًّا** : منتی - **أَذَى** : آزاری - **لَا خَوْفٌ** : (هیچ) ترسی نیست - **لَا هُمْ يَحْزَنُونَ** : آنان اندوهگین نمی شوند

۲۶۳- **مَعْرُوفٌ** : شایسته و پسندیده - **مَغْفِرَةٌ** : گذشت - **خَيْرٌ** : بهتر - **يَتَّبِعُهَا** : در پی آن باشد - **أَذَى** : رک : ۲۶۲ -

حَلِيمٌ : بردبار

۲۶۴- **لَا تُتَّبِعُوا** : تباہ نکنید - **الْمَنِّ** : رک : ۲۶۲ - **الْأَذَى** : رک : ۲۶۲ - **يُنْفِقُ** : رک : ۲۶۱ - **رِثَاءً** : برای خودنمایی -

الْيَوْمِ الْآخِرِ : روز قیامت - **صَفْوَانٍ** : سنگی صاف - **تُرَابٌ** : گرد و خاکی - **أَصَابَهُ وَابِلٌ** : رگباری بر آن بارید - **تَرَكَهُ** :

آن را بر جا گذارد - **صَلْدًا** : صاف (بدون خاک) - **لَا يَقْدِرُونَ** : دست نمی یابند - **مِمَّا** : من + ما

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثْبِيئًا مِنْ أَنفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَآتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلٌّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٦٦﴾ أَيَوَّدُ أَحَدُكُمْ أَنَّ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَةٌ ضُعْفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَنِيْ حَمِيدٌ ﴿٦٨﴾ الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٩﴾ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٧٠﴾

۲۶۵- يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند - ابْتِغَاءَ:

در طلب - مَرْضَاتٍ: خشنودی - تَثْبِيئًا

مِنْ أَنفُسِهِمْ: تحکیم (مراتب کمال)

خویش - بِرَبْوَةٍ: بر بلندی - أَصَابَهَا وَابِلٌ:

رگباری بر آن ببارد - ءَاتَتْ: بدهد -

أُكُلَهَا: میوه اش - ضِعْفَيْنِ: دو چندان -

طُلٌّ: بارانی ریز و سبک

۲۶۶- يَوَّدُ: دوست دارد - نَخِيلٍ: درختان

خرما - أَعْنَابٍ: درختان انگور - الْأَنْهَارُ:

نهرها - الثَّمَرَاتِ: محصولات - أَصَابَهُ:

به او برسد - الْكِبَرُ: پیری - ذُرِّيَّةٌ:

فرزندانی - إِعْصَارٌ: گردبادی -

اِحْتَرَقَتْ: بسوزد - يُبَيِّنُ: روشن می کند

۲۶۷- أَنْفِقُوا: (در راه خدا) انفاق کنید -

طَيِّبَاتٍ: چیزهای پاکیزه و مرغوب - مِمَّا:

مِنْ + ما - أَخْرَجْنَا: بیرون آوردیم -

لَا تَيَمَّمُوا: قصد نکنید - الْخَبِيثَ: چیز پست و نامرغوب - وَ لَسْتُمْ بِآخِذِيهِ: (در حالی که) خودتان آن را

نمی پذیرید - أَنْ تُغْمِضُوا: این که چشم پوشی کنید - اِعْلَمُوا: بدانید - حَمِيدٌ: همیشه ستوده

۲۶۸- يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ: شما را از فقر می ترساند - يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً: به شما وعده آمرزش می دهد - وَاسِعٌ: گشایشگر

۲۶۹- يُؤْتِي: می دهد - يُؤْتِ: داده شود - قَدْ أُوتِيَ: قطعاً داده شده است - مَا يَذَّكَّرُ: متذکر نمی شوند (پند

نمی گیرند) - أُولُو الْأَلْبَابِ: خردمندان

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهَا وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٧﴾ إِنْ تَبَدُّوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُوتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٧٨﴾ لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلِأَنْفُسِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٧٩﴾ لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَحْصَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِحْقَاقًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٨٠﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٨١﴾

۲۷۰- مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ: هر آنچه انفاق کرده‌اید - نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ: نذری را که بر عهده گرفته‌اید - ما ... مِنْ أَنْصَارٍ: (هیج) یاوری نیست

۲۷۱- إِنْ تَبَدُّوا: اگر آشکار کنید - نِعِمَّا: نیکوست - إِنْ تُخْفُوهَا: اگر آن را پنهان کنید - تُوتُوها: آن را بدهید - خَيْرٌ: بهتر - يُكْفِرُ: می‌پوشاند - خَبِيرٌ: آگاه

۲۷۲- مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ: هر مالی را انفاق می‌کنید - مَا تُنْفِقُونَ: انفاق نمی‌کنید - ابْتِغَاءً: در طلب - وَجْهِ: خشنودی - يُوفَّ: به طور کامل داده می‌شود - لَا تُظْلَمُونَ: به شما ستم نمی‌شود

۲۷۳- أَحْصَرُوا: در تنگنا قرار گرفته‌اند - لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا: نمی‌توانند (برای تأمین معاش) سفر کنند - يَحْسَبُهُمْ: آنان را می‌پندارد - التَّعَفُّفِ: خویشن‌داری - تَعْرِفُهُمْ: آنان را می‌شناسی - سِيمَاهُمْ: چهره‌شان - لَا يَسْأَلُونَ: نمی‌خواهند - إِحْقَاقًا: به اصرار - مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ: رک: ۲۷۲

۲۷۴- يُنْفِقُونَ: رک: ۲۷۲ - عَلَانِيَةً: آشکار - لَا خَوْفٌ: (هیج) ترسی نیست - لَا هُمْ يَحْزَنُونَ: آنان اندوهگین نمی‌شوند

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ
مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ
عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۷۶﴾ يَمْحَقُ
اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ
﴿۷۷﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَوَاتُوا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۷۸﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۷۹﴾ فَإِن
لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ
رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿۸۰﴾ وَإِن كَانَ
ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ
إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۱﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَىٰ
اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۸۲﴾

۲۷۵- يَأْكُلُونَ الرِّبَا: رباخواری می کنند -

لَا يَقُومُونَ: برنمی خیزند - يَتَخَبَّطُهُ:

او را آشفته می کند - مِنَ الْمَسِّ: به

واسطه تماس (جنون) - الْبَيْعُ: معامله -

أَحَلَّ: حلال کرده است - حَرَّمَ: حرام

کرده است - انْتَهَى: دست بردارد -

سَلَفَ: گذشته است - عَادَ: بازگردد (به

رباخواری) - أَصْحَابُ النَّارِ: اهل آتش

۲۷۶- يَمْحَقُ: به تدریج از بین می برد -

يُرْبِي: افزایش می دهد - كَفَّارٍ: بسیار

ناسپاس - أَثِيمٍ: بسیار گناهکار

۲۷۷- أَقَامُوا: بر پا کردند - وَاتُوا: دادند -

لَا خَوْفٌ: (هیچ) ترسی نیست - لَا هُمْ

يَحْزَنُونَ: آنان اندوهگین نمی شوند

۲۷۸- ذَرُوا: رها کنید - بَقِيَ: باقی مانده

است

۲۷۹- فَأَذَنُوا...: پس یقین کنید - حَرْبٍ: جنگی - إِنْ تُبْتُمْ: اگر توبه کنید - رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ: اصل سرمایه هایتان

۲۸۰- ذُو عُسْرَةٍ: تنگدست - نَظِرَةٌ: مهلتی - إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ: تا توانگر شدن - أَنْ تَصَدَّقُوا: این که صدقه بدهید -

خَيْرٌ: بهتر

۲۸۱- اتَّقُوا يَوْمًا: از روزی بترسید - تُرْجَعُونَ: (که) بازگردانده می شوید - تُوفَّى: به طور کامل داده می شود

۲۸۲- تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ : به یکدیگر قرضی
 دهید - مُسَمًّى : معین - لَا يَأْتَبُ : نباید
 خودداری کند - عَاتَمَهُ : به او یاد داده
 است - وَ لِيُمْلِلَ : (و + لِيُمْلِلَ) : و باید
 املاء کند (به او بگوید تا بنویسد) - وَ
 لِيَتَّقَ : (و + لِيَتَّقَ) : و باید تقوا پیشه کند -
 لَا يَبْتَخَسُ : نکاهد - سَفِيهًا : بی خرد - لَا
 يَسْتَطِيعُ : نتواند - أَنْ يُمِلَّ : که املاء کند -
 اسْتَشْهَدُوا شَهِيدَيْنِ : دو شاهد بگیرید -
 رَجَالِكُمْ : مردانتان - رَجُلَيْنِ : دو مرد -
 اِمْرَاتَانِ : دو زن - مِّنْ : من + مِّن -
 تَرْضَوْنَ : رضایت دارید - الشُّهَدَاءُ :
 شاهدان - أَنْ تَضِلَّ : تا (اگر) فراموش
 کند - اِحْدَهُمَا : یکی از آن دو (زن) -
 تُذَكِّرُ : یادآوری کند - الْاٰخَرٰى : دیگری -
 دُعَا : فرا خوانده شوند - لَا تَسْمَعُوا :

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
 فَآكُتُبُوهُ وَلِيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْتَبَ
 كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلَيكْتُبْ وَلِيُمْلِلَ الَّذِي
 عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلِيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْتَخَسَ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ
 كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ
 يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيَهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهَدُوا شَهِيدَيْنِ
 مِنْ رِّجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ
 مِمَّن تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ
 إِحْدَاهُمَا الْاٰخَرٰى وَلَا يَأْتَبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا
 أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ
 اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ
 تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
 أَلَّا تَكْتُبُوهَا وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ
 وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ وَاتَّقُوا
 اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٢﴾

ملول نشوید - إِلَىٰ أَجَلِهِ : تا مهلتش - أَقْسَطُ : عادلانه تر - أَقْوَمُ : استوارتر - الشَّهَادَةُ : گواهی - أَدْنَىٰ : نزدیک تر - أَلَّا
 تَرْتَابُوا : که شک نکنید - حَاضِرَةً : نقد - تُدِيرُونَهَا : آن (تجارت) را انجام می‌دهید - جُنَاحٌ : گناهی - أَلَّا تَكْتُبُوهَا :
 که آن (تجارت) را ننویسید - أَشْهَدُوا : شاهد بگیرید - تَبَايَعْتُمْ : معامله می‌کنید - لَا يُضَارَّ : نباید زیان ببیند -
 شَهِيدٌ : شاهدی - يُعَلِّمُكُمْ : به شما یاد می‌دهد

﴿

﴿۲۸۳﴾ وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَّقْبُوضَةٌ ۚ
 فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِمِنَ أَمَانَتَهُ
 وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ ۗ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ۗ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ
 آثِمٌ قَلْبُهُ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿۲۸۴﴾ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَإِنْ تُبَدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْهُ
 يُحَاسِبِكُمْ بِهِ اللَّهُ ۗ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ ۗ
 وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۸۵﴾ أَمَّا الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ
 مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
 وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ۗ وَقَالُوا سَمِعْنَا
 وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿۲۸۶﴾ لَا يُكَلِّفُ
 اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ۗ
 رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ
 عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا ۗ رَبَّنَا
 وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لِطَاغِقَةِ لَنَا بِهِ ۗ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا
 وَارْحَمْنَا ۗ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۲۸۷﴾

۲۸۳- **إِنْ... لَمْ تَجِدُوا:** اگر نیافتید - **رِهَانٌ**

مَقْبُوضَةٌ: وثیقه‌ای گرفته (شود) - **إِنْ**

أَمِنَ: اگر امین شمرد - **فَلْيُؤَدِّ:** (ف +

لْيُؤَدِّ): پس باید برگرداند - **أُؤْتِمِنَ:** امین

شمرده شده است - **وَلْيَتَّقِ:** (و + لِيَتَّقِ)

و باید تقوا پیشه کند - **لَا تَكْتُمُوا:**

پنهان نکنید - **يَكْتُمُهَا:** آن را پنهان

کند - **آثِمٌ:** گناه‌کار

۲۸۴- **إِنْ تُبَدُوا:** اگر آشکار کنید -

تُخْفَوْهُ: آن را پنهان کنید - **يُحَاسِبِكُمْ:**

شما را محاسبه می‌کند - **يَغْفِرُ!...:** ...

را می‌آمرزد - **يُعَذِّبُ:** عذاب می‌کند -

قَدِيرٌ: توانا

۲۸۵- **لَا نُفَرِّقُ:** فرق نمی‌گذاریم -

سَمِعْنَا: شنیدیم - **أَطَعْنَا:** اطاعت کردیم -

غُفْرَانَكَ: آمرزشت را (می‌طلبیم) -

الْمَصِيرُ: سرانجام

۲۸۶- **لَا يُكَلِّفُ:** تکلیف نمی‌کند - **وُسْعَهَا:** به اندازه توانش - **لَا تُؤَاخِذْنَا:** ما را مؤاخذه (مجازات) نکن - **إِنْ نَسِينَا:**

اگر فراموش کردیم - **أَخْطَأْنَا:** خطا کردیم - **لَا تَحْمِلْ:** قرار مده - **إِصْرًا:** تکلیفی دشوار - **لَا تُحْمِلُنَا:** بر ما مقرر

نکن - **أَعْفُ:** درگذر - **إِعْفِرْنَا:** ما را ببامرز - **إِرْحَمْنَا:** ما را مورد رحمت قرار ده - **أَنْصُرْنَا:** ما را یاری کن